

Warszawa, d. 5 października 1919 r.

1673/95

Naczelne Dowództwo W. P.

Oddział II

Sekcja Wojsk.-Dyplomat.

/SZTAB GÉNERALNY/

D.Nr. 1775/II pouf

Organizacja i skład
armji szwedzkiej

DO

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

w W a r s z a w i e.

W załączeniu pruesyła się do wiadomości raport Nr.88
Szefa Misji Wojsk.Polskiej w Szwecji,Norwegji i Danji.

8 załączników:

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. D. 1673/95 dnia 7 / 8 1919
Łącz. Wydział.

Potalski
Szef Oddz. II

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

SZEF
MISJI WOJSKOWEJ POLSKIEJ
w KRÓLESTWACH
SZWECJI, NORWEGJI I DANJI

Nr. 88

Krótki Zarys siły zbrojnej
królestwa Szwecji.

1673/5

Sztab Generalny W P.
ODDZIAŁ VI (S. .)
Otrzymał, dn. 3/10/19 1919
Nr 1225/7 Załączn.

Do

Naczelnego Dowództwa, Oddział II,

Sekcja Dyplomatyczna

w Warszawie.

Sztokholm, dn. 27/9.1919 r.

W załączeniu przedkładam „Krótki zarys siły zbrojnej Królestwa Szwecji”, zawierający najważniejsze, zasadnicze postanowienia ustawy wojskowej, jako też i ogólną organizację armji szwedzkiej w czasie pokoju i podczas wojny. W miarę dalszej pracy wyszłę jednym z najbliższych kurjerów uzupełnienie tego zarysu a potem dokładne sprawozdania o pojedynczych działkach ustawy wojskowej i organizacji armji.

Jak już w moich raportach Nr. 30 i 50 donosiłem, aktywna służba rocznika 1918 została skrócona i terminy powołań zmienione, wskutek czego rocznik 1919, który według ustawy powinienby 2-go listopada b.r. wstąpić w szeregi armji, wogóle nie został powołany. Otóż komisja wojskowa parlamentarna zgodziła się teraz, że rocznik 1919 ma być w maju 1920 do aktywnej służby powołany i ma służyć w szeregach 120 dni, więc jeszcze o 15 dni krócej, niż rocznik 1918. Teoretycznie Komisja zgodziła się też na to, że w jesieni r. 1920, t.j. po odbyciu skróconej służby rocznika 1919 postanowienia ustawy wojskowej mają być integralnie wykonane, t.j., że w ustawie przewidziane ćwiczenia wszystkich roczników odbędą się programowo w ~~terminach~~ przepisanych terminach. Te postanowienia Komisji będą w najbliższych dniach przedłożone parlamentowi i przez niego niewątpliwie przyjęte.

Czy te dyspozycje faktycznie będą przeprowadzone,

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

dziś jednak przewidzieć nie można. Jak już w sprawozdaniu Nr. 30 z 28 sierpnia zaznaczyłem, ustawa wojskowa z r. 1914 została uchwalona tylko pod wrażeniem wybuchu wojny światowej a socjaliści wogóle ją zawsze zwalczyli. Teraz wskutek klęski Rosji wielka część opinii szwedzkiej uważa niebezpieczeństwo z tej strony za usunięte ; z drugiej strony zaś wskutek zmiany ustawy wyborczej siła i wpływ partji socjalistycznej znacznie się powiększyły, przez co i zmiana ustawy wojskowej, jako też zmniejszenie wydatków na wojsko, stały się jedną z najaktualniejszych kwestji wewnętrznej polityki szwedzkiej.

Ale nie tylko socjaliści uważają dotychczasowe wydatki na wojsko za zbyt wysokie i domagają się redukcji, jakoteż i demokracji armji, lecz i znaczna część liberałów są tego samego zdania i pragną zmiany ustroju armji w duchu zupełnej milicji, jak n.p. armji szwajcarskiej. Nawet minister wojny, p. Nilson, uchodzi za zwolennika tej myśli i jest w tym sensie w wojskowych kręgach uważany za antymilitarystę. Bardzo charakterystyczne pod tym względem są pewne wynurzenia prasy szwedzkiej, które tendencje i przekonania wojskowe pana ministra przedstawiają w świetle dość wątpliwym.

I tak, jedna gazeta Sztokholmska doniosła, że pan Nilson, będąc członkiem związku misji religijnych, który powziął rezolucję zniesienia ogólnego obowiązku służby wojskowej, zostawił tę rezolucję bez protestu ani zastrzeżenia, więc przez to przyłączył się do niej. Na zdziwione zapytania konserwatywnej prasy pod adresem pana ministra, odpowiedział organ socjaldemokratów - stojący w bliskich stosunkach do p. Nilsona -, że minister wojny z pewnością nie zamierza zrobić niespodzianek. Rozstrzygnięcie pytania, czy ogólna obowiązkowa służba wojskowa ma być zniesiona czy zatrzymana, zależy od tego jaką siłę szwedzka armja mieć powinna! W każdym wypadku najęte żołdactwo dla Szwecji nie jest pożądane. Jako zakończe-

nie polemiki gazeta, która ją zaczęła, oświadczyła, że minister byłby tylko w tym wypadku za zniesieniem ogólnej obowiązkowej służby, jeśli by ona przez międzynarodowe postanowienie we wszystkich państwach zniesioną została.

Dla rozstrzygnięcia spora względem zredukowania armji szwedzkiej zdaje się być najważniejszym momentem, iż można uważać za wykluczone, aby Szwecja w przyszłości prowadziła jakąkolwiek agresywną wojnę. Jeśli by Szwecja została z zewnątrz napadnięta, to broniłaby się z pewnością z tą samą zacieklnością i z tym samym heroizmem, jak Belgja w światowej wojnie.; zaczęta wojna jednak, poza granicami państwa, wobec nawskroś pokojowego nastroju narodu szwedzkiego zdaje się być na długi okres czasu zupełną niemożliwością.

Przed i podczas wielkiej wojny uważano napad ze strony Rosji za bardzo możliwy; dziś jednak wskutek wojny i bolszewizmu Rosja została osłabiona, a w dodatku między nią a Szwecją utworzyła się niezawisła Finlandja, przez co niebezpieczeństwo rosyjskie a z niem i możliwość nieprzyjacielskiego napadu na Szwecję, zdają się być na dłuższy okres czasu usunięte.

Sytuacja zagraniczna przemawia więc raczej za zredukowaniem armji, a to tembardziej, że i ze względu na przewrotną agitację bolszewicką, mała ale wyborowa i pewna zbrojna siła zdaje się być odpowiedniejszą, jak duże na ogólnej obowiązkowej służbie oparte wojsko.

Przeciw tym, bez kwestji silnym, argumentom socjaldemokratów i lewicowych liberałów odpowiada konserwatywna partja wojskowa, że byłoby niepowetowaną szkodą dla państwa zburzyć doskonale zorganizowany aparat armji, którego, w razie potrzeby-może już za kilka lat-na nowo wybudować byłoby prawdopodobnie niemożliwe. Oprócz tego jednak odgrywa tu bezsprzecznie także wielką rolę okoliczność, że zredukowanie armji pociągnęłoby za sobą zredukowanie korpusu oficerskiego, przez co wielu ofi-

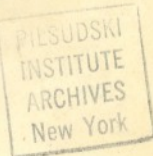

cerów straciłoby stanowisko i utrzymanie. Już teraz wskutek nieregularnego powołania rocznika 1918 i tem wywołanego braku żołnierzy, liczni oficerowie nie mają żadnego zatrudnienia. Rząd stara się zaradzać tej nieczynności przez przydzielanie oficerów do służby politycznej, konsularnej i dyplomatycznej, co jednak wywołuje bardzo głośne protesty z pośród dotyczących grup urzędników a naturalnie i socjaldemokratów. Wskutek tej sytuacji, jakoteż i wobec faktu, że korpus oficerski w Szwecji jest bardziej, niż gdziekolwiek indziej uprzywilejowaną domeną arystokracji i burżuazji, pytanie wojskowe nabiera też wyraźne cechy walki klasowej. Ciekawą ilustracją stosunków w korpusie oficerskim jest to, że n.p. obecnie służy w armji nie mniej, jak 35 hrabiów Hamilton, 15 hrabiów Wachtmeister, tyleż hrabiów Rosen, i. t. d.

Wśród tych okoliczności nie można wątpić, że walka o zmianę ustawy wojskowej z roku 1914 będzie nadzwyczaj zaciętą i że w przyszłych miesiącach będzie ona po wielkiej części wypełniać treść życia politycznego w Szwecji. Na razie jednak obie partje zgodziły się na to, że należy najprzód wyczekać ukonstytuowanie się ligi narodów, oraz stanowiska, które liga względem stojących armji wogóle zajmie. Dopiero aż liga narodów powźmie względem wojska pewne postanowienia, nadejście chwila dla Szwecji decydować o losie swojej armji.

- Idzie w 5 egzemplarzach do Naczelnego Dowództwa
Oddz. II, Sekcja Dyplomatyczna, -

m.p. Pomiankowski, Gener. Por.

1673/5

KROTKI ZARYS SIŁY ZBROJNEJ KROLESTWA SZWECJI.

(z 6-ma załącznikami)

I. Ogólny skład siły zbrojnej.

Siły zbrojne lądowe Szwecji składają się :

- 1/ ze stałej armji (Beväring) o charakterze milicji [kadry z wolontarjuszów (fast anställd personal) i poborowi (värnpliktiga)] wraz z jej zapasem rezerwistów oraz
- 2/ z pospolitego ruszenia (landstorm)

II. Ogólne postanowienia ustawy wojskowej.

Służba wojskowa w Szwecji odbywa się na zasadzie prawa o powinności wojskowej z dn. 17 września 1914. Według tej ustawy każdy szwedzki poddany jest obowiązany do służby wojskowej od roku 20-go do roku 42-go życia. 23-y letni ogólny czas służby dzieli się na:

- a/ I kategorii poborowych (första uppbudet) od 20 do 30 lat,
- b/ II kategorii poborowych (andra uppbudet) od 31 do 34 lat, które razem tworzą „Beväring” oraz
- c/ „Landstorm” (pospolite ruszenie) od 35-go do 42-go roku (Patrz Załącznik 16 załączony szemat Nr. 1)

I kategoria Beväring może być powołana częściowo albo też całkowicie przez króla w porozumieniu z gabinetem w wypadkach, kiedy tego wymaga obrona kraju lub też stłumienie powstania. Powołanie II kategorii może być zarządzane całkowicie lub częściowo przez króla w porozumieniu z gabinetem i z parlamentem, który, o ile jest nieczynny w danej chwili, musi być specjalnie w tym celu zwołany.

Pospolite ruszenie (landstorm) może być powołane pod sztandary na tych samych warunkach, co i II kategoria poborowych.

I kategoria może być użyta poza granicami państwa tylko do obrony kraju ; II kategoria nie może być użyta poza granicami kraju bez pozwolenia parlamentu ; pospolite ruszenie zaś nie może

być użyte poza granicami własnego okręgu, lub, co najwyżej, sąsiedniego, (co jednak już podczas mobilizacji 1914 r. zostało naruszone

III. Służba aktywna w wojsku.

Czas i podział służby aktywnej w wojsku (wyszkolenie i ćwiczenia), ustanowione ustawą z r. 1914, uwidocznione są w załączniku

Załącznik 2. ku Nr. 2.

Studenci są obowiązani przygotować się do zajęcia stanowisk dowódców niższych stopni, lub też stosownie do życzenia, na oficera stałej służby czynnej lub rezerwy.

System uzupełnień poborowymi jest terytorjalny. W celu przeprowadzenia poboru Szwecja jest podzielona na okręgi dywizyjne, te zaś na okręgi pułkowe, które noszą nazwę prowincji (Län), w której się znajdują. Okręgi pułkowe odpowiadają swojemu odnośnemu pułkowi piechoty, którego dowódca jest naczelnikiem poboru. Każdy okręg pułkowy dzieli się na 2, 3 lub 4 okręgi poborowe. Podział na okręgi dywizyjne jest uwidoczniony na mapie załącznika Nr. 6.

Załącznik 6.

Komisje poborowe zbierają się raz na rok według specjalnych rozporządzeń, wydawanych przez ministerstwo spraw wojskowych. Rekrutacja odbywa się w ciągu miesiąca lutego a wszystkie dotyczące prace mają być 21-go marca ukończone.

Wielkość kontyngentu poborowych i przyjętych do służby rekrutów w r. 1914, t.j. pierwszy raz po wyjściu nowego prawa, kiedy odbył się pobór od razu dwóch roczników, - widać w następujących cyfrach:

podlegało poborowi	81.820	(w tej liczbie rocznika 1914 - 50.670)
stawiło się do komisji	49.546	
przyjęto przez komisje	41.861	
ostatecznie zaliczono na służbę	36.586	

Ogólna ilość rezerwy z uwzględnieniem wielkości rocznego kontyngentu i po odtrąceniu rocznego ubytku, może być oszacowana

w I kategorii na 320.000, w II kateg. na 100.000, w Landsturmie na 180.000 ludzi najwyżej.

IV. Skład stałego kadru.

Staly kadry jest-jak już na wstępie wskazano-złożony tylko z wolontariuszów i składa się z niższego dowództwa (vicekaprale, kaprale, furiry I i II klasy), z podoficerów (sierż. I i II klasy i fanjunkar) i z oficerów (pierwszy stopień chorąży - fanrikar).

Szeregowiec-wolontariusz, w końcu pierwszego roku służby otrzymuje stopień vicekaprała, a po ukończeniu odpowiedniej szkoły (w kompanji, bataljonie lub pułku) zostaje kapralem. Uzdolnieni kaprale w trzecim roku służby awansują na furirów II kl., a następnie na furirów I kl.

Dla otrzymania stopnia podoficera należy ukończyć 8-0 miesięczną wyższą podoficerską szkołę, jakie zostały otwarte poraz pierwszy w 1916 roku. Kaprale godni awansu na podoficerów, pełnią najpierw tylko ich obowiązki, a dopiero po dwóch latach awansują na sierżantów, a następnie na fanjunkrów. Ilość wszystkich kaprałów rezerwy wynosi około 45.000 a wszystkich podoficerów rezerwy około 3.000 osób. Ci ostatni są doskonale wyszkoleni i mogą z powodzeniem zastępować młodszych oficerów.

Zamierzający zostać oficerami służby czynnej wstępują do armji w charakterze aspirantów (officersaspirant), do czego, między innymi, jest konieczne ukończenie średniej szkoły. Każdy aspirant musi przejść :

- 1/ czteromiesięczne wyszkolenie rekruckie (od 26/6 do 12/10)
- 2/ przygotowanie na dowódców niższych stopni w specjalnych szkołach (Officersaspirant-skola, dla piechoty i inżynierji w Karlsberg, dla kawalerji w Eksjo, dla artylerji w Krostianstad, dla trenu w Skövde). Kurs trwa 11 miesięcy, t.j. od 12 października do 9 września.

- 3/ służbę na stanowisku młodszego dowódcy podczas ćwiczeń pułku po skończeniu powyższej szkoły,
- 4/ kurs szkoły wojskowej w Karlberg (Kriegsskolans Officerskurs), który trwa 14 miesięcy i podczas którego aspiranci na czas powtórných ćwiczeń są przydzielani do swoich pułków w charakterze dowódców plutonów. Po ukończeniu szkoły wojskowej aspiranci otrzymują stopień chorążego, pełnią służbę oficerów i otrzymują pobory podporucznika; awans na podporucznika otrzymują jednak dopiero po 2 latach służby w charakterze podchorążego. Do 1916 r. do szkoły wojskowej w Karlbergu wstępowało rocznie około 140 oficerów-aspirantów.

Ilość kadrowego personelu w pojedynczych oddziałach i w całej armii szwedzkiej, ustanowionego ustawą wojskową, widać z załączników Nr. 3 i 4.

Załącz. 3 i 4.

Aby otrzymać stopień oficera rezerwy należy przejść podobne wykszolenie, jakie przechodzi aspirant na oficera czynnego, - zamiast szkoły wojskowej w Karlberg jednak, wystarczy ukończyć 4-0 miesięczny kurs przy tejże szkole, specjalnie ku temu otwierany 2 razy na rok. Potem, w końcu 3-go roku służby, następuje nominacja na chorążego rezerwy. W 1916 r. ukończyło powyżej wspomniane 4-0 miesięczne kursa 117 wolontariuszy.

Corocznie dekretem królewskim zostaje mianowanych około 100 oficerów służby czynnej i około 150 rezerwy.

Podporucznik dla otrzymania awansu na porucznika musi przesłużyć w służbie liniowej 2 lata, a w kawalerji, prócz tego, musi ukończyć szkołę kawaleryjską (Strömsholm), gdzie kurs trwa 10 miesięcy, - w artylerji i wojskach inżynieryjnych musi ukończyć kurs wyższej artyleryjskiej i inżynieryjnej szkoły (Sztokholm).

V. Organizacja armji.

- 1/ Piechota szwedzka w czasie pokoju składa się z 28 pułków, w tej

liczbie z 2 gwardji: Svea i Gota. Wszystkie pułki są 3 bataljonowe, za wyjątkiem 27 pp. Gotlandzkiego, na wyspie Gotland, który składa się z dwóch baonów i 2 kompanji piechoty fortecznej, - oraz 19 p.p. w fortecy Boden, w którym ma być podobnie sformowany czwarty baon. Bataljon dzieli się na 4 kompanje, kompanja na trzy plutony, pluton na dwie sekcje, sekcja na 2 półsekcje. Ogółem w Szwecji jest 83½ bataljonów piechoty. Roczny kontyngent rekrutów dla piechoty wynosi 20.000 - 25.000 ludzi (1914-1915). Wskutek tego wypadu normalnie na jeden bataljon około 250 ludzi, a doliczywszy do tego około 250 ludzi stałego kadru rezultuje w normalnym czasie wyszkolenia siła bataljonu około 500 żołnierzy, podoficerów i oficerów. Piechota jest uzbrojona w karabin systemu Mauser, model 1896 roku, kaliber 6,5 mm.

W skład każdego pułku piechoty wchodzi 1 komp. karabinów maszynowych, która dzieli się na trzy sekcje i ma sześć karabinów maszynowych systemu Schwarzlose. W wypadku wojny formuje się przy każdym pułku piechoty po jednym zapasowym bataljonie, a prawdopodobnie także jeszcze jeden bataljon polowy, tak że w wojnie pułk będzie się składał z czterech bataljonów. Z różnych pewnych wskazówek wynika dalej, że oprócz tego w razie mobilizacji będą sformowane dalsze 3 bataljony, które utworzą pułk drugiego rzędu tego samego numeru i tej samej nazwy, jak pułk główny, ale z literą „B”.

Ilość bagnatów w kompanji w czasie wojennym można w przybliżeniu określić na 200.

- 2/ Kawalerja w czasie pokoju składa się z jednego pułku 10 szwadronowego, jednego B-o szwadronowego i 6 pułków o 5 szwadr., razem 48 szwadronów. Szwadron dzieli się na 3 plutony, pluton na 2 półplutony. Pułki kawalerji mimo różnych nazw i uniformów (1 pułk gwardji konnej, 3 pułki dragonów, 5 p. huzarów) są

jednakowe, -wszystkie lekkiego dragoniejskiego typu. Są uzbrojone długimi prostymi pałaszami i karabinami systemu Mauser model 1894, kalibru 6,5 mm. Każdy pułk ma dodany 1 pluton karabinów maszynowych (2 karabiny maszynowe).

Corocznie do kawalerji wstępuje około 1900 rekruta. Ponieważ liczba kadru pułku wynosi około 340 osób, to cały pułk w czasie wyszkolenia liczy około 540 głów, t.j. żołnierzy, podoficerów i oficerów. Koni rządowych jest około 130 w szwadronie, a w pułku 5-o szwadronowym - 676. W okresie manewrów w szwadronie nie bywa więcej, niż 110 szabel, -normalnie 80. W razie mobilizacji pułki 5-o szwadronowe formują po 4 szwadrony polowe; piąty szwadron zostaje, jako uzupełniający w garnizonie pułku. W pułkach 10 (8) szwadronowych prawdopodobnie po 2 szwadrony zostają uzupełniającymi.

3/ Artylerja polowa składa się w czasie pokoju z 6 pułków artylerji, odrębnego Gotlandzkiego oddziału i jednego pułku pozycyjnej artylerji. Każdy pułk Nr. 1 do 6 składa się z 3 dywizjonów po 3 baterji polowych i z dywizjonu haubicowego o 2 baterjach. W skład 3-go pułku prócz tego wchodzi jeszcze konny dywizjon o 2 baterjach. W skład 4-go pułku - jeszcze 1 górska baterja. Odrębny oddział Gotlandzki składa się z 2 baterji polowych i 1 haubicowej, pułk pozycyjnej artylerji z 4 bat. haubicowych i 2 bat. kanonów.

Wszystkie baterje mają po 4 armaty.

Ogółem jest 56 pieszych baterji, 2 konne, 1 górska i 13 polowych haubicowych, dalej 4 haub. i 2 kan. baterje pozycyjnej artylerji, -mzem 78 baterji.

4/ Artylerja forteczna składa się z jednego pułku, który formuje 3 bataljony po 4 kompanje. Jeden bat. stoi w Karlsborg, dwa w Boden.

Corocznie wstępuje do całej artylerji około 2800 rekrutów.

5/ Dalej egzystują jeszcze:

4 oddziały inżynierji, złożone z

12 komp . polowej inżynierji,
6 " fortecznej "
3 " pontonierów
2 " telegrafów polowych
1 " radiotelegraficznej
1 " balonowej
1 " lotniczej
4 " warsztatowych
1 " warsztatowo-parkowej

13 oddziałów trenu

6 kompanji sanitarnych i

4 kompanje intendantury.

6/ Pospolite ruszenie (Landstorm). Szwecja jest podzielona na 157 okręgów pospolitego ruszenia. 97 okręgów, leżących wzdłuż morskich i lądowych granic zalicza się do I klasy, 60 pozostałych, położonych wewnątrz państwa - do II klasy. Pospolite ruszenie z każdego okręgu tworzy jeden bataljon, albo mniej, a także i oddziały karabinów maszynowych. Prócz tego z pospolitego ruszenia mogą się też tworzyć i inne rodzaje broni - od razu z kilku okręgów. Okręgi pospolitego ruszenia wystawiają też drużyny robocze.

Wyszkolenie pospolitego ruszenia składa się :

a/z 5 dniowych obowiązkowych ćwiczeń,

b/z dobrowolnych ćwiczeń w święta, do 2-3 dni,

c/sprzygotowania dowódców pospolitego ruszenia i

d/z brania udziału w ćwiczeniach związków strzeleckich.

Ogólna ilość pospolitego ruszenia ma dochodzić do 200.000. Dobrze wyćwiczonych pospolitaków jest około 75.000, co ma dać podczas wojny 87 bataljonów. Salezy przy-

puszczać, że w razie pomyslanej kampanji z części bataljonów
pospolitego ruszenia będą utworzone pułki trzeciego rzędu dla
ewentualnej walki poza granicami państwa.

7/ Strzelcy-ochotnicy. Związki strzeleckie w Szwecji mają pra-
widliwą organizację, ćwiczą się pod kierunkiem oficerów i kurs
nauki strzelania jest taki sam, jak w wojsku. Wszyscy członkowie
tych drużyn strzeleckich mają rządowe karabiny. W r. 1914
wszystkich członków drużyn strzeleckich było 225.000. Jest to
doskonały materiał na żołnierzy.

Także i skauci szwedzcy podczas wojny mogą przy-
nieść korzyść armji.

VI. Podział armji na wyższe jednostki.

Cała armja w czasie pokoju dzieli się na 6 dywizji,
oraz wojska fortecy Boden i wyspy Gotland.

Normalny skład dywizji w czasie pokoju niewiele się
różni od składu dywizji w czasie wojennym, a mianowicie - 4
pułki piechoty, 1 p. kawalerji, 1 p. artylerji polowej i 1 batal-
jon trenów.

Podział i siłę armji szwedzkiej widzieć na załą-
czonym szkiccie Nr. 5.

Załącznik 5.

VII. Dyslokacja armji w czasie pokoju

uwidoczona jest na załączonej mapie Nr. 6.

Załącznik 6.

VIII. Mobilizacja.

Mobilizacja armji polowej od pierwszego dnia zabez-
piecza się pospolitym ruszeniem, które w tym celu tworzy po-
graniczne i brzegowe oddziały.

Armja uzupełnia się przede wszystkim rezerwistami młod-
szymi, ale tymi, którzy już brali udział w powtórnych ćwicze-
niach; część kadrów idzie na formowanie garnizonowych, rezerwe

wych i zapasowych wojsk.

Treny pułkowe znajdują się przy pułkach. Dywizyjne treny składają się z ogólnego trenu przy bataljonach trenów i z kolumn amunicyjnych. Odpowiednią ilość koni, podwół i samochodów bierze się u ludności na zasadzie ustawy o powinności końskiej i automobilowej.

Przy mobilizacji nastąpi szybkie przesunięcie się korpusu oficerskiego służby czynnej na wyższe stanowiska, przez co okaże się brak młodszych oficerów. Brak ten jednak ma się wypełnić awansowaniem na podporuczników lepszych podoficerów. Do służby w komunikacji kolejowej i wodnej armji będzie w pełnym składzie zawieszany korpus inżynierów cywilnych, którzy są zaliczeni do rezerwy armji.

Ogólne zapotrzebowanie oficerów dla armji szwedzkiej po jej mobilizacji, wyniesie, podług obliczeń autora artykułu wstępnego w „Svenska Dagbladet”, w czerwcu 1916 r., 7.000 osób, licząc 1 oficera na 50 żołnierzy. Wobec tego ilość oficerów, licząc w to nawet 250 wychowawców Karlberskiej szkoły, będzie niedostateczna.

Co się tyczy szybkości wykonania mobilizacji, trudno dokładnie jej czas określić. Ustalony na zasadzie oszczędnej próbnego mobilizacji w 1903 r. czas ukończenia jej na 13 dni, - obecnie, wobec ukończenia reorganizacji armji i skoncentrowania zapasów mobilizacyjnych w miejscach stałego kwaterunku oddziałów, powinien już być skrócony.

Dużą przeszkodą przy mobilizacji armji szwedzkiej jest brak koni, a specjalnie podwół, ponieważ ilość jednych i drugich, rządowych, jest bardzo niewielka. Wobec tego uzupełnienie armji ludźmi będzie dokonane o wiele wcześniej, aniżeli formowanie nie tylko pułkowych i dywizyjnych trenów, ale nawet i artylerji polowej.

Następująca tablica dokładnie ilustruje nierów-

niecierność pogotowia mobilizacyjnego, która się tłumaczy trudnościami z powodu braku koni i wozów:

Garnizony fortec Boden, Waksholm i Karlskrona są gotowe na 3-i, 4-y dzień mobilizacji.

Garnizon m. Sztokholmu, 4-a i część 5-ej dywizji (pierwsza grupa wojsk do obrony na wypadek wylądowania nieprzyjaciela) - na 3-i, 4-y dzień mobilizacji, bez trenów, na 7-y, 8-y dzień z trenami.

1-a, 2-a, 3-a i część 5-ej dywizji na 5-y, 6-y dzień bez trenów, na 9-y, 10-y z trenami.

Reszta 6-ej dywizji (oprócz garnizonu Boden) na 7-y 8-y dzień bez trenów, na 11-y i 12-y dzień z trenami.

Podczas europejskiej wojny pogotowie mobilizacyjne Szwecji znacznie się polepszyło. Według oświadczenia w swoim czasie szwedzkiego ministra spraw zagranicznych, Wallenberga, rosyjskiemu posłowi, - również się ono 4-5 dniom.

IX. Siła armji w razie wojny.

Jak już widać z oddziału V, armja szwedzka w razie wojny będzie się składać z

a/ 6 dywizji każda po

12 albo 16 bataljonów

4 eswadrony

11 baterji i odpowiedniej liczby inżynierji, trenu i sanitarn. wojska.

b/ 6 dywizji rezerwowych każda po

12 bataljonów, o których dalszem

uzupełnieniu w kawal., artyl., inżynierji i treny nie wiadomo.

Prawdopodobnie kawal. i artyl. będzie

dzielona z pierwszych 6 dyw

c/ Do dyspozycji Naczelnego Dowództwa zostaje

Dywizja kawalerji z 16 szwadronów,
Pozycyjny pułk artyl. 6 baterji,
Zakoga fortec Karlskrona, Waksholm i Boden, razem 18 ba-
taljonów,
Zakoga wyspy Gotland - 6 batalj. i 4 baterje,
Landstern, który według możliwości i potrzeby będzie or-
ganizowany.

X. Fortece.

Szwecja posiada następujące fortece :

- 1/Waksholm i fort Oskar-Fredriksborg, położone na wyspach o 125 kilometrów na wschód od Sztokholmu, i mające na celu zamknąć cieśninę, prowadzącą do stolicy.
- 2/Systemat morskich fortyfikacji Karlskrony, zabezpieczających wejście do portu wojennego tegoż miasta. Od strony lądu dostępny do Karlskrony też są zabezpieczone fortyfikacjami.
- 3/Centralna lądowa forteca Karlsborg, położona na zachodnim brzegu jeziora Wetterna, przy wejściu do kanału Götta. Jest ona centralnym składem armji oraz ogólną rezerwą kraju w razie wtargnięcia nieprzyjaciela.
- 4/Forteca Boden, składająca się z całego systematu oddzielnych fortów najnowszej konstrukcji. Ponieważ leży ona na węzle kolejowym przy przejściu kolei żelaznej ze Sztokholmu przez rzekę Lulea, zamyka ona wszystkie drogi w głąb kraju od strony granicy rosyjskiej. Jednocześnie jest ona rezerwą dla operacji wojsk. w półn. Szw.
- 5/Fortyfikacje Elfsborg, dla obrony portu Göteborga.
- 6/Fortyfikacje na wyspie Gotland, składające się z baterji dla obrony Foresunda, gdzie jest przystań dla floty i pozycji ufortyfikowanej portu Slite.
- 7/Hernerardska pozycja wzmocniona.

Według norweskich źródeł są jeszcze fortyfikacje na wyspie Gotland pod Tingstede.

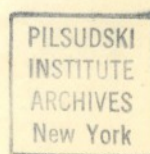
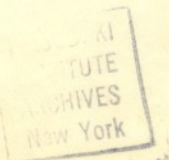
Nakoniec egzystują jeszcze lekkie czasowe fortyfikacje dla

zabezpieczenia południowych lądowych dostępów do Sztokholmu, a także wzdłuż rzeki Kaliksa.-

Miejsca tych fortyfikacji są uwidocznione na mapie -

Załącznik 6. załączniku Nr.6.-

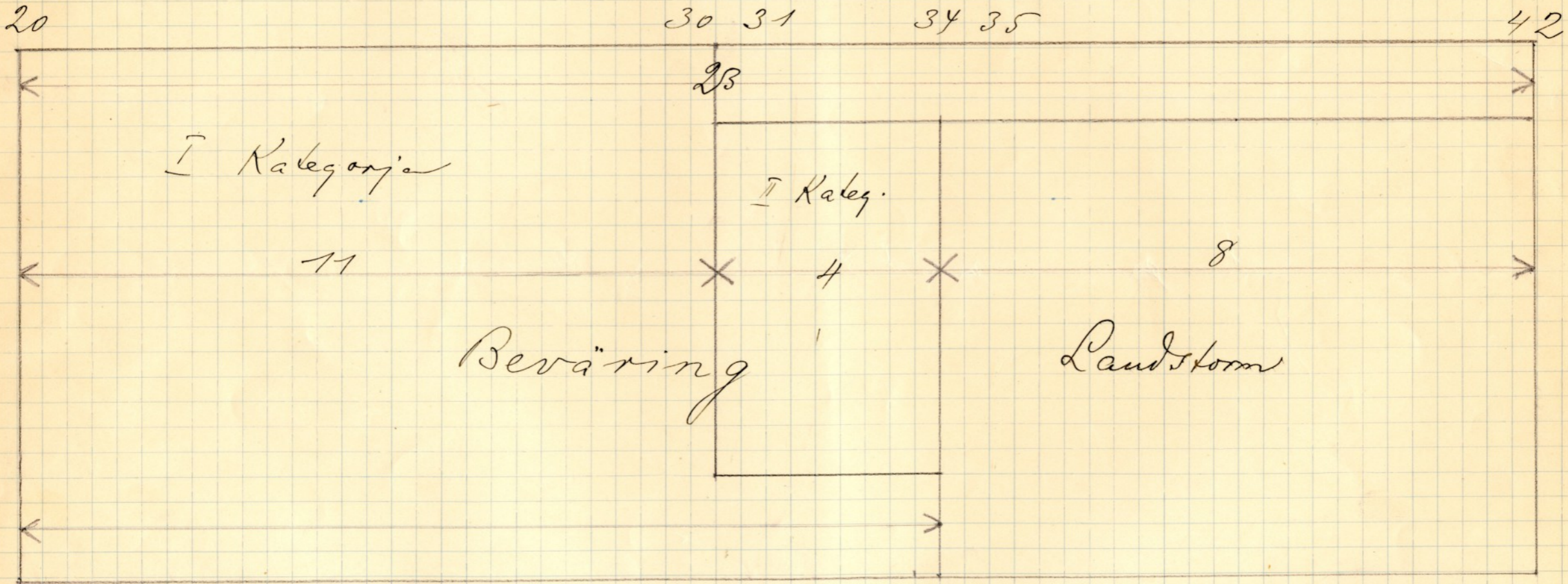
Tablica

przedstawiająca porządek: Sztabu wojskowej w Szwecji

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

546

1673/95

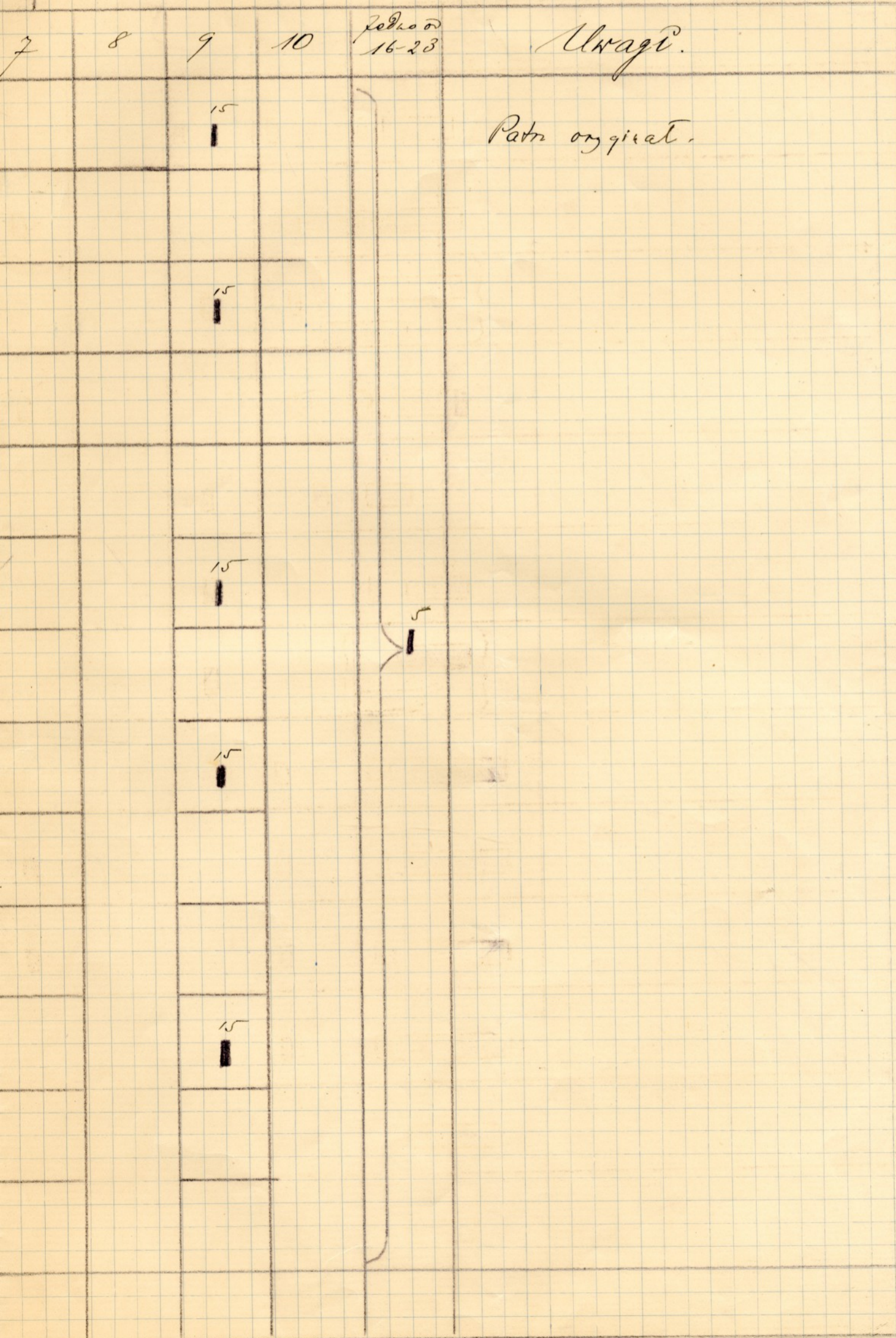
PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

las

Zatębnik 2

powstałych w celu wyekskolewania i cięcia periodycznych (c)

**SZEF
MISJI WOJSKOWEJ POLSKIEJ**

W KRÓLESTWACH
SZWECJI, NORWEGJI I DANII

po ustanowieniu szwedzkiej ustawy wojskowej, tworzących się Tworzy aktywnej powołanych

Wykaz

Gatunek broni		ty rok	2	3	4	5	6	7	8
Piechota		250 ¹⁾ + 30 ²⁾		30		30			
Kawaleria oraz artyleria polowa i porycja		281 + 42		42				25	
Artyl. forteczna i Inżynieria forteczna		295		35		35			
Wszystkie inne oddziały inżynierji		295 + 35		35				25	
Trew, t.j. Stawiczny Trew i Tworzy Sanitarna		150 + 30		30		30			
Trew, t.j. Stawiczne Sa- nitarne Oddziały		180 + 30				30			
Intendanturne oddziały		210				30			
2 piechoty, Trewu i intendanturnych Oddzia- łów		415 + 30 ⁴⁾		30					
2 Kawalerji, oraz arty- lerji polowej i pory- cyjnej		401 + 42		42				25	
2 polowej inżynierji i 2 Oddziałów polowej telegrafji		415 + 35		35				25	
2 wszystkich innych oddzia- łów inżyn., Trewu i artyl. fort.		415 + 35		35					
Studenti i różnorodni		365							
Wszystcy inni		240							

Do Tworzy z bronią
zobacz
Studenti i różnorodni

Wykaz

Załącznik 2

by aktywnej powstających z celu wykształcenia i ćwiczeń periodycznych (c)

5	6	7	8	9	10	Podręcznik 16-23	Uwagi.
				15 			Patrz oryginał.
	25 			15 			
	25 						
				15 			
				15 			
	25 						
	25 						
				15 			

1673/95

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

		Podoficerów				Żołnierzy											Koni				
Chorożnie	Suma	Fajunkowy	Sierżantów		Suma	Niższe dowódców					Stale przyjsi żołnierze						Suma	Ważne	Rogowe	Suma	
			1 Kl.	2 Kl.		Furiny		Wice - Kaprale	Suma	Furiny		Kaprale konstablerzy	Wice - Kaprale	Żołnierze	Suma						
						1 Kl.	2 Kl.			Kaprale konstablerzy	Wice - Kaprale					Żołnierze					Suma
5	53	13	13	12	38	14	29	44	44	131		3	3	4	3	13	60	204	1	28	29
5	53	13	13	12	38	14	29	44	56	148		3	3	4	3	13	360	516	1	28	29
5	58	15	15	11	41	14	29	44	44	131		3	3	4	3	13	60	204	1	28	29
5	52	13	13	12	38	14	29	44	44	131		3	3	4	3	13	150	314		27	27
2	27	6	5	5	16	5	20	30		55		3	7		7	17	228	300	25	657	676
4	45	9	8	8	25	8	32	48		88	1	4	10		10	25	414	527	41	1152	1193
1	12	3	2	2	7	3	8	12		23		2	3		3	8	42	123	11	253	264
5	54	15	15	15	45	18	37	44		99		4	10		11	25	176	300	1	446	447
5	61	17	18	18	53	21	44	52		117		5	10		14	29	208	354	1	543	544
5	58	16	16	16	48	20	40	48		108		4	10		14	28	192	328	1	486	487
2	27	4	5	4	13	7	15	22		44		3	4		5	12	88	144	1	86	87
3	32	12	12	12	36	10	20	24		54		3	5		7	15	96	161	1	184	185
4	46	16	16	16	48	14	26	32		72		3	5		7	15	136	228	1	70	71
2	20	7	7	7	21	6	14	16		36		2	3		3	8	68	112		62	62
						6	11	18	18	53	1	3	9	12	4	29	95	177		67	67
						6	10	17	17	50	1	3	9	11	5	29	85	164		47	47
						6	10	16	16	48	1	2	7	9	4	23	70	146		48	48
						8	16	24	25	73	2	4	14	20	3	43	125	241		62	62
						3	6	10	9	28	1	2	7	8	2	20	60	108		18	18
						4	8	14	13	39			1	1		2	21	62		55	55

8288
KSIĘGOWNIA POLSKIEJ
KRAJOWEJ
WARSZAWA
1673/95

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

551

Liczba kadrowego (stałe przyjętego) personelu
 w czasie pokoju według ustawy wojkowej z roku 19...

Kadrowy (stałe przyjęty) personel

Oficerowie

Podoficerowie

	Oficerowie										Podoficerowie				
	Kapitanowie (rekwizyści)				Porucznicy		Chorążowie				Sierżant				
	Generałowie	Pułkownicy	Podpułkownicy	Majorowie	1 klasy	2 klasy	1 klasy	2 klasy	Porucznicy	Chorążowie	Suma	Fajunker Stykunber	1 klasy	2 klasy	Suma
Generalicja, Sztab generalny	14	2	4	13	23	7	6				69				
Szkoły, Sztaby różnych dowództw, szpital, wojskowi umieści			2	4							6	2			2
Piechota		27	28	84	254	170	337	308	140	140	1488	366	366	335	1067
Kawaleria		8	6	7	47	19	67	59	30	21	264	57	48	48	153
Artylerja		8	16	25	91	59	96	75	43	41	455	132	134	133	399
Fabryki ar- tylerji			1	1	5						7				
Fortece i in- żynierja		3	4	10	36	22	37	29	16	16	173	46	47	47	140
Freu		1	3	3	18	8	18	18	6	6	81	25	31	30	86
Intendantura	1	2	6	8	57	34	12				114	75	8	8	91
Suma	15	51	70	155	526	319	573	489	235	224	2657	703	634	601	1938

zwego (stałe przyjętego) personelu armji szwedzkiej.
według ustawy rekrutacyjnej z roku 1914.

Katęcarnik 4

(stałe przyjęty) personel

Konie

Klasa	Podoficerowie			Kołnierze			Murzycy			Konie								
	Porucznicy	Chorążowie	Suma	Sierżant	Wojownicy	Suma	Podoficerów	Wyższych murzyców	Suma	Wierzchowin (Wierzchowin) konie	Katęcarnik konie	Suma						
1			69															
2			6	2		2				77	85	6	53	59				
3	140	140	1488	366	366	335	1067	3972	2474	6446	302	604	906	108	10015	27	783	810
4	30	21	264	57	48	48	153	624	2353	2977	44	78	122	38	3534	243	6463	6706
5	43	41	455	132	134	133	399	940	1586	2526	68	76	144	26	3530	9	3216	3225
6			7											115	122	1		1
7	16	16	173	46	47	47	140	378	458	836	14	27	41	76	1266		231	231
8	6	6	81	25	31	30	86	246	126	372	12	36	48	42	629	1	331	332
9			114	75	8	8	91	30		30								
10	235	224	2657	703	634	601	1938	6190	6297	13187	440	821	1261	482	19525	356	11132	11488

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

11488

552

**SZEF
MISJI WOJSKOWEJ POLSKIEJ
w KRÓLESTWACH
SZWECJI, NORWEGJI i DANJI**

1673/75

*Podział i siła szwedzkiej armji.
w czasie pokoju.*

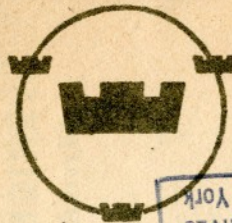
Katcevník 5

		Piechota			Artylerja polowa			Artyl. porycyjna		Inżynieryjne wojska																
		Batalion	Kompanje	Oddział	Kawalerja	Baterja	Baterja	Baterja	"	"	Kompanje	Kompanje														
											polnej inżynierji	fortecznej inżynierji	paratornicza	telegrafu polowego	radiotelegraficzne	balonowe	lotnicze	karolinskie	karolinskie i parolinskie	oddz. balonowy, telegraficzny i lotniczy	Kompanje koczowe	Kompanje sanitarne	Kompanje intendantury			
I	Dyvizja	Hälvingborg	15	5		21	9	2	2			1										2	1			
II	Dyvizja	Linköping	12	4		5	9		2													2	1			
III	Dyvizja	Skövde	12	4		5	9		2		4	4	1				1					2	1	1		
IV	"	Stockholm	15	5		5	9		2	4	2	4	1	1	2	1	1	1	1	1		2	1	1		
V	"	"	12	4		5	9		2													2	1			
VI	"	Ostersund	12	4		7	9	1	2			4	1					1				2	1	1		
	Oddz. Bodenski	Boden	3	1							8	4						1		1				1		
	Oddz. 47 pp Gotland	Wisby	2 1/2	1	1		2		1	1												1				
	Suma		83 1/2	28	1	48	56	2	1	13	5	2	12	12	6	3	2	1	1	1	4	1	1	13	6	4

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES

Bästa, mest slitstarka och erkända golv

RYDHOLMS FOGFRIA KRON-GOLV

Kvalité N:1
efter lokalens ändamål o. art
Underlagsmassa för träparkett

Telefoner: R. 8220 A. 2777

A.-B. ADOLF RYDHOLM
(f. d. Civilingeniör ADOLF RYDHOLM)
JAKOBSBERGSGATAN 26. STHLM

Tomter vid Borensberg till salul

ELEKTRICITET! VATTENLEDNING!
HÄRLIGT OCH VÄLBELÄGNA
VILLA-, INDUSTRI- OCH EGNAHEMS-
TOMTER INTILL MOTALA STRÖM OCH
GÖTA KANAL

Järnvägs- och Kanalstation i områdets omedelbara närhet. Blott en tim. och 15 min. järnvägsresa från Linköping och 1 tim. och 22 min. från Motala. Elektr. kraft för ljus och motorer finnes att tillgå på förmånliga villkor. Vatten- och kloakledningar finnes. Varm- och kallbad samt elektr. ljunbad till billiga priser. Billig arbetskraft på platsen. God tillförsel. Bank-, post- och telefonstation. Rikt tillfälle till jakt och fiske. Friskt ligg. områdets högsta punkt 44 meter över den vackra sjön Boren.
Särdeles lämpliga tomter för uppförande av egna sommarvillor.

Utförligare meddelanden och upplysningar genom
MOTALA STRÖMS KRAFT A.-B.

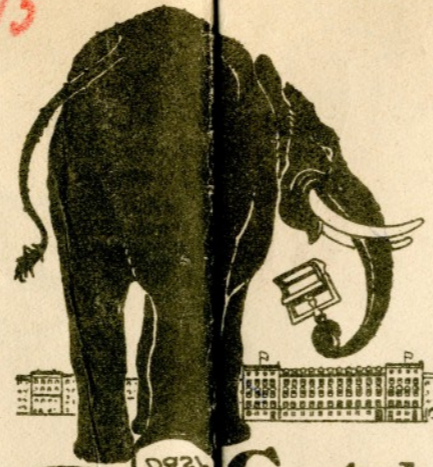
AKTIEBOLAGET A. BONTHRON STOCKHOLM

KONTOR OCH
UTSTÄLLNING

NORRA BANTORGET 18.

Verktymmaskiner
Gjuterimaskiner
Verktyg och andra
Verkstads-
förnödenheter.

1673/95

Central-
fryckeriets
Stämplor

554

GUNNEBO STÄNGSEL "DET MODERNA HÄGNADSMEDLET" FÖR JÄRNVÄGEN

Under åren 1912-1917 öfver en half million meter levererade till olika järnvägsförvaltningar. Infordra anbud fr. Gunnebo Bruk, Verkeback.

Fabriksbyggnadsbyrån

RIKSTEL. 122 93
ALLM. BRG 1 70

Kungsgatan 56
Stockholm

TELEGRAMADR.:
BROBYRÅN

KAPTEN ERNST NILSSON · INGENIÖR GUSTAF CERVIN · LÖJTNANT NILS BOLINDER

Projektera och konstruera
moderna och ekonomiska
fabriksbyggnader af alla slag

FÖRSÄKRING

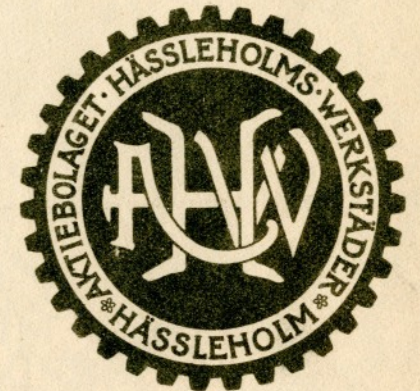
vid försändning pr järnväg är af lika stor vikt som vid transporter sjöledes, i all synnerhet numera då slarvig behandling af godset och stöld är i ständigt tilltagande.

JÄRNVÄGSTRANSPORT- FÖRSÄKRINGS A.BOL.

har af denna anledning bildats och bör **allt** hvad som inlämnas till befordran försäkras.

Ring (eller skrif) till bolagets hufvudkontor, Storkyrkobrinken 5 i Stockholm, R. T. 233 52.

Agenter antagas å alla orter.

Järnvägsvagnar. BROAR.

Automatiska
Torfgräfvverk.
Transport-Anordningar.
Kvarnmaskiner.
Potatistorkerier.

Godsvagnar
uthyras

BJÖRNEBORGS JERNVERKS AKTIEBOLAG

VÄRMLANDS BJÖRNEBORG

Gjuttackjärn "CAH"

7 olika hårdhetsgrader.

Gjutgods upp till 15 ton.
Ånghammar- och Manufak-
tursmidan alla slag.
Valsjärn.

INSÄND FÖRFRÅGNINGAR.

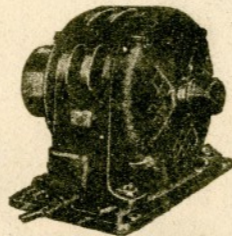
Elektriska A. B. ECK

PARTILLE

Tel. och telegr. adr.: ECKMOTOR, Göteborg eller Partille

TILLVERKA:

Elektriska
Motorer
Generatorer
Transformatorer
Apparater
etc.

UTFÖRA:

Elektriska
Kraft- och
Belysnings-
anläggningar.

AVDELNINGSKONTOR i Stockholm, Malmö, Sundsvall.

A. JOHNSON & CO

STOCKHOLM · GÖTEBORG · MALMÖ

AFDELNINGSKONTORET
GÖTEBORG

STENKOL
KOKS
GJUTTACKJÄRN
KEMIKALIER
BRÄNNOLJÖR

FÖRSÄKRINGS- AKTIEBOLAGET MIRA

KRISTIANIA

Aktiekapital ..... kr. 5,000,000.
Garantifond ..... kr. 2,500,000.
Inbetalt kapital.... kr. 2,500,000.
Reservfond..... c:a kr. 1,000,000.

BRAND- & SJÖFÖRSÄKRINGAR

Generalagent för Sverige:

CARL O. BRÄNDSTRÖM
SKEPPSBRON 10, STOCKHOLM
R. T. 173 58, 173 52. A. T. 86 58. Tel. adress: MIRA.

X-Ray

Framtidens belysning
och
NUTIDENS

Skrif till

NORDISKA
X-RAY REFLEKTOR A. B.
STOCKHOLM · GÖTEBORG
MALMÖ

SVERIGES KOMMUNIKATIONER

KARTOR

JÄRNVÄGSKARTA
över Sverige.

SPECIALKARTOR

med järnvägarna invid Stockholm och
Göteborg samt

SPECIALKARTA över Skåne.

ÖVERSIKTSKARTA

över Sveriges förbindelser med utlandet.

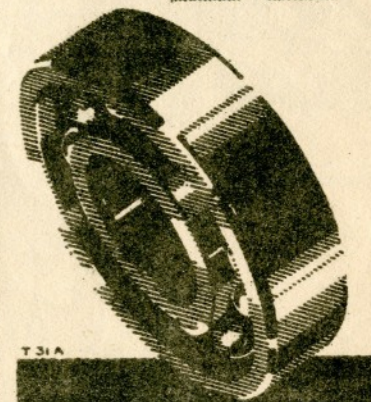
SVENSKA METALLVERKEN VÄSTERÅS

FILIALER I STOCKHOLM, GÖTEBORG OCH MALMÖ

ALLA SLAGS HALV- OCH HELFABRIKAT

KOPPAR
MASSING
ALUMINIUM
ZINKOCHBLY
M.F.L. METALLER

MAUSERAMMUNITION
LOKOMOTIVELDSTÄDER
RAMETALLER

T 31 A

NORDISKA
KULLAGER A. B.
GÖTEBORG

VERKTYGSMASKINER

MODERN KONSTRUKTION. PRECISIONSARBETE.

Aktiebolaget GALCO

Kontor och Utställning:

R. T. HANNAHROP A. T. 267 78
GALCO NORRA BANTORGET STOCKHOLM. Tel.-Adr.: GALCO

ELEKTIRABRIKBERG & CO
Malmö
STOCKHOLM - GÖTEBORG
ELEKTRISKA MOTORER
ALLA STORLEKAR
Modern och prisbillig
ARMATUR **INSTALLATIONS-MATERIAL**
Alla slags

G. & L. BEIJER

Telegrafadress:
"BEIJER"

AKTIEBOLAG
MALMÖ

Firman grundad
i Malmö 1866

Försälja i parti:

Stenkol, alla slag
Briketter
Koks, krossad & okrossad
Tackjärn
Ralls
Valstråd
Rör
Stål

Stångjärn
Järn- & stålprofiler
Grof-, medel- & tunnplåt
Fartygs- & ångpannematerial
Kall- & varmvalsad bandjärn
Blankdraget järn & stål
Komprimerade axlar
Galvaniseradt material

METALLER, KEMIKALIER, RÅPRODUKTER

för samtliga industrier.

A/B MALMINDUSTRI

STOCKHOLM

Riks 230 00, 230 01, 230 02, 230 03, 230 04, 224 13.
Allm. 6 05, 6 25. Telegrafadress: "MALMINDUSTRI"

Lindöpings Armatur- och Metallfabriks Aktiebolag

TILLVERKAR ALL SLAGS ARMATUR
FÖR VATTEN, ÅNGA, SYROR
M. M. SAMT MANOMETRAR OCH
VACUUMMETRAR.

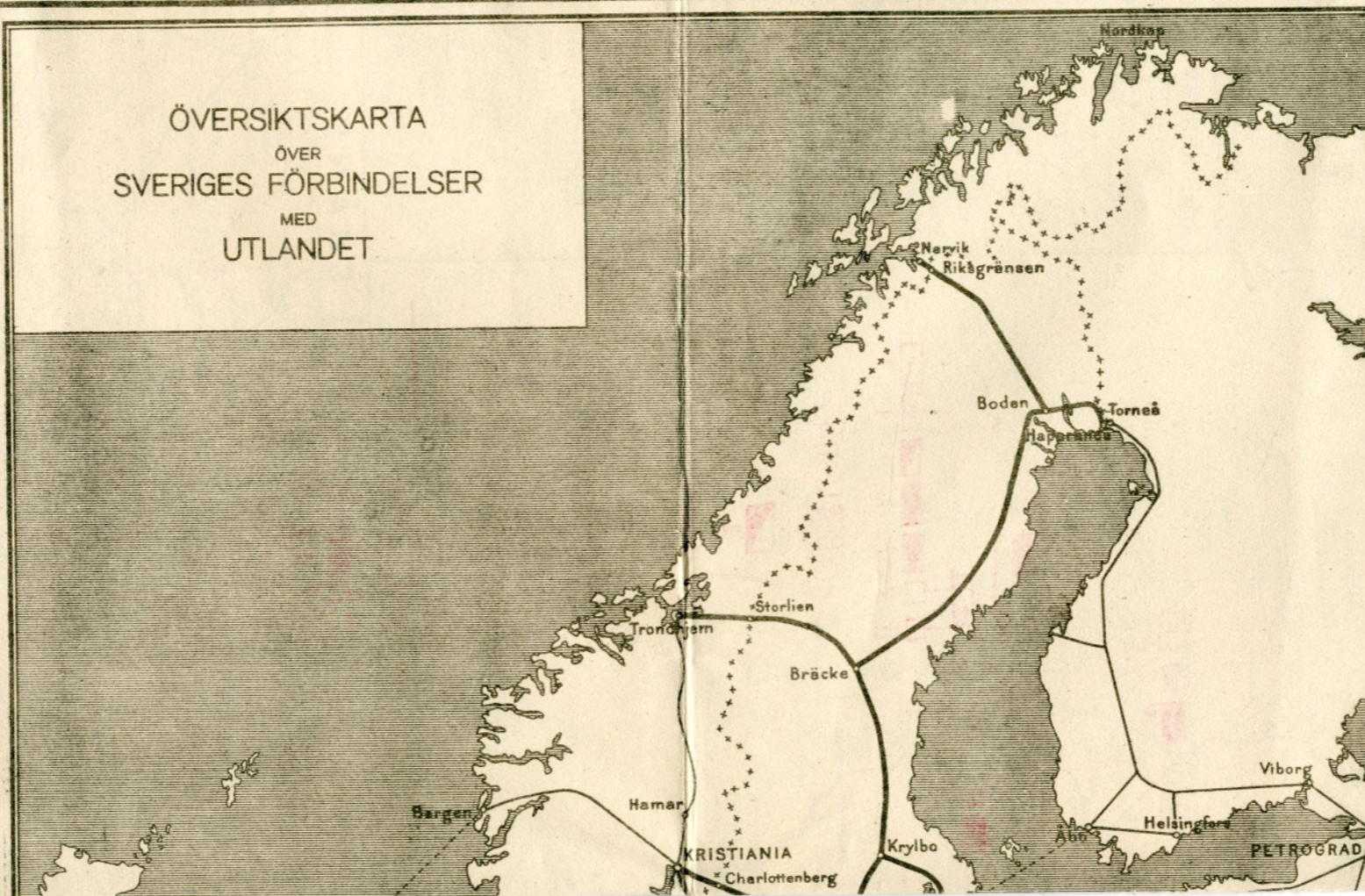
Charles Petit & Co

BREMEN - STETTIN - HAMBURG
LÜBECK

Import- och Exportexpeditioner

GRUNDLAGD 1849.

ÖVERSIKTSKARTA ÖVER SVERIGES FÖRBINDELSER MED UTLANDET

A.-B. NORDSTRÖMS LINBANOR

STOCKHOLM.

R.T. 15445 - S.T. 29210
TG-ADR. LINBANA

YTTRE
& INRE
TRANSPORT-
ANORDNINGAR
LINBANOR, KABEL-
KRANAR, KABELBANOR

AKTIEBOLAGET

Nyman & Schultz

SKEPPSBRON 22 - STOCKHOLM
ÅNGBÅTSEXPEDITION, SPEDITIONS-,
BEFRAKTNINGS- och ASSURANSÄFFÄR
Telegramadr.: NYMANS, Stockholm.

Agentur för:
Stockholms Rederiaktiebolag Sveas i Stockholm o. Finska
Ångfartygsaktiebolagets i Helsingfors reguliera trafik
Stockholm - Finland
Stockholms Rederiaktiebolag Sveas reguliera trafik
Stockholm - Petrograd
Stockholm - Köpenhamn - Kristiania och svenska kust-
hamnar m. fl. linjer.

Generalagentur för:
Norska Amerika-Linjen

Direkt passagerare- o. godstrafik fr. Kristiania o. Bergen till New York
OBS.! Från Bergen kortaste sjösträckan Skandinavien - New York.

A.-B. Turistreklambyrå

mottager annonser till Sveriges Kommunikationer.
Rikstel. 73 52. " " " " " " Allm. tel. 227 64.
Gila Brogatan 32. " " " " " " Stockholm.

AKTIEBOLAGET ARMERAD BETONG

Rikstelefon: 65 80, 66 10 Malmö Telegramadr.: ARMERADBETONG

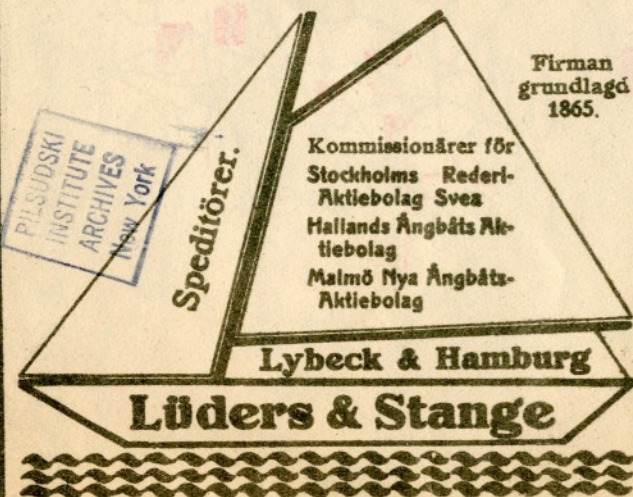
Entreprenörfirma för
Industribyggnader samt
Väg- och Vattenbyggnader

FÖRSÄKRA i GLOBUS!

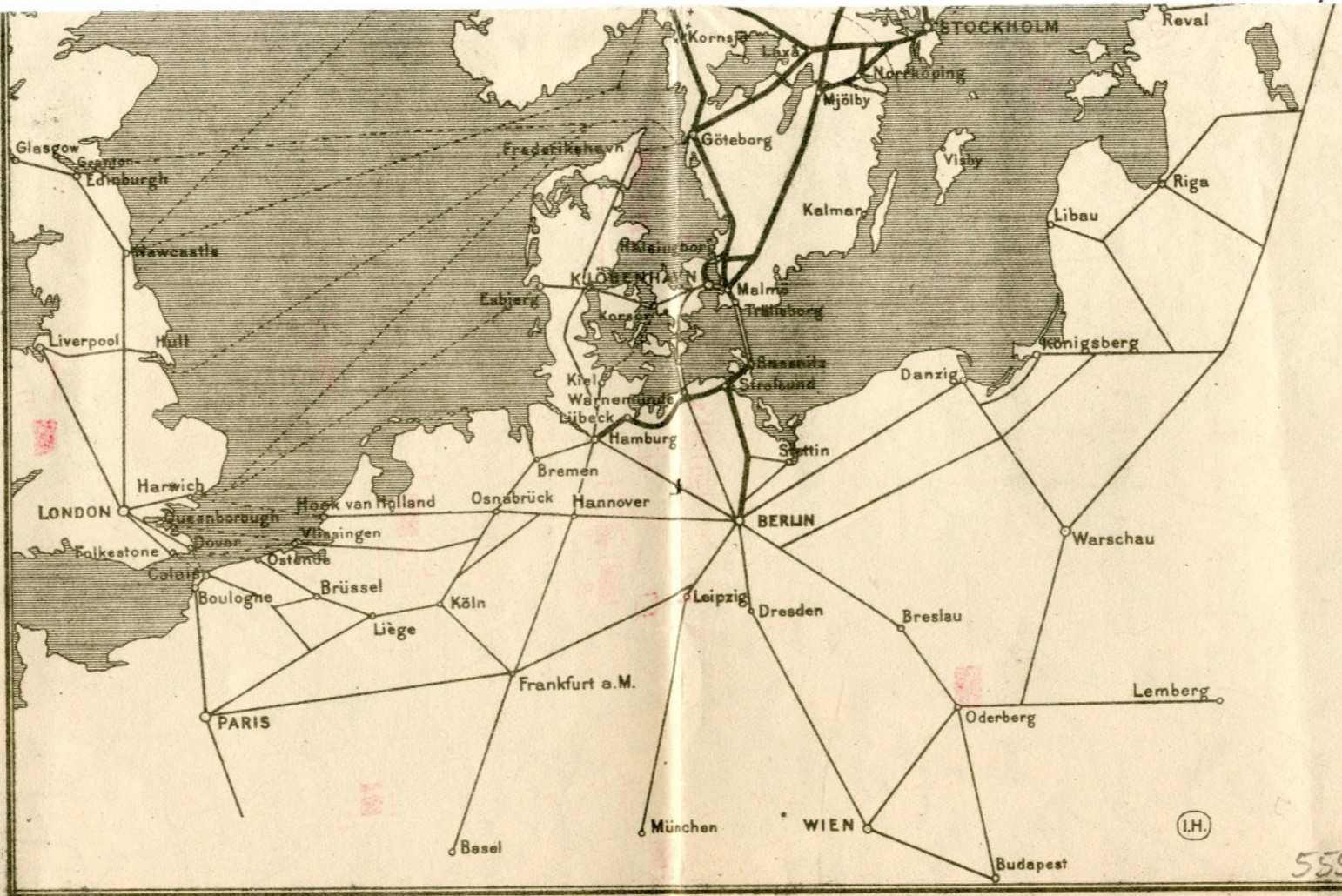
Riks & Sthlms Tel.: Namnrop "Globus"

Ångbåtsexpeditioner till Sverige.

Firman grundlagd 1865.

Kommissionärer för
Stockholms Rederi-
Aktiebolag Svea
Hollands Ångbåts Ak-
tiebolag
Malmö Nya Ångbåts-
Aktiebolag

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

Egna fonder Kr. 155.500.000:—

TELEGRAMADRESS:
KREDITBOLAGET

Kameror! Material!

FRAMKALLAR! KOPIERAR!

Stöltens Foto-Handelshus

Malmö

Katalog gratis och franko.

A.-B. Järn- och Spårmaterial

Telefon 29 28 ÖREBRO Tel. adr.: »Feldbahn»

KÖPA OCH SÄLJA:

Räls, Spårväxlar, Vändskivor, Tipp-
vagnar, Hjulsatser, Rälsspik, Dres-
siner, Ångmaskiner och pannor,
Motorer, Ångslupar, Motorbåtar,
Kranar, Vinschar m. m.

ELGE

FRIKTIONSKOPPLINGAR
FRIKTIONSREMSKIFVOR

— SPARA KRAFT, REMMAR, OLJA —

KABELGARNITYRDELAR
KABELMASSA

— FÖR UPPTILL 30.000 VOLTS SPÄNNING. —

A/B LINKÖPINGS GJUTERI & MEK. VERKSTAD
SPECIALFABRIK.

TIDKONTROLL

ARBETARE-KONTROLLAPPARATER

ARVID INGSTRÖM

RIKSTEL. BRUNKEBERGSG. 3, STOCKHOLM. ST. TEL. 34 95
Telegramadr. ARVING. BR. 3589

GLÖM ALDRIG

vid inköp av

MASKINER & MASKINFÖRNÖDENHETER
att först förfråga hos

A.-B. SIGFR. ANDERSSON & C

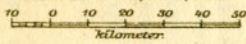
GÖTEBORG MALMÖ STOCKHOLM

SVERIGES KOMMUNIKATIONER.

Järnvägskarta över Sverige.

Skala 1:2,000,000

- STÄDER
- Köpingar och municipalsamhällen
- Köpingar och municipalsamhällen vid järnväg
- Örriga orter
- Normalspårig
- " dubbelspår
- Smalspårig
- " dubbelspår
- Normalspårig } järnväg, icke annonserad i Sveriges kommunikationer
- Smalspårig }
- Ängfjärtelead
- Ängbåtsled
- Viktigare landsvägar } i Norrland, Dalarna och Värmland
- Viktigare vintervägar }
- Viktigare gång- eller roddvägar }
- Riksgräns
- Landskapsgräns
- Länsgräns

Namnen å kartan hänvisa till tabellernas nummer.

SZEF
MISJI WOJSKOWEJ POLSKIEJ
W KRÓLESTWACH
SZWECJI, NORWEGJI I DĄNJI

Kat. Nr. 6
do Nr. 88

*Dyslokacja szwedzkiej armji
w roku 1919*

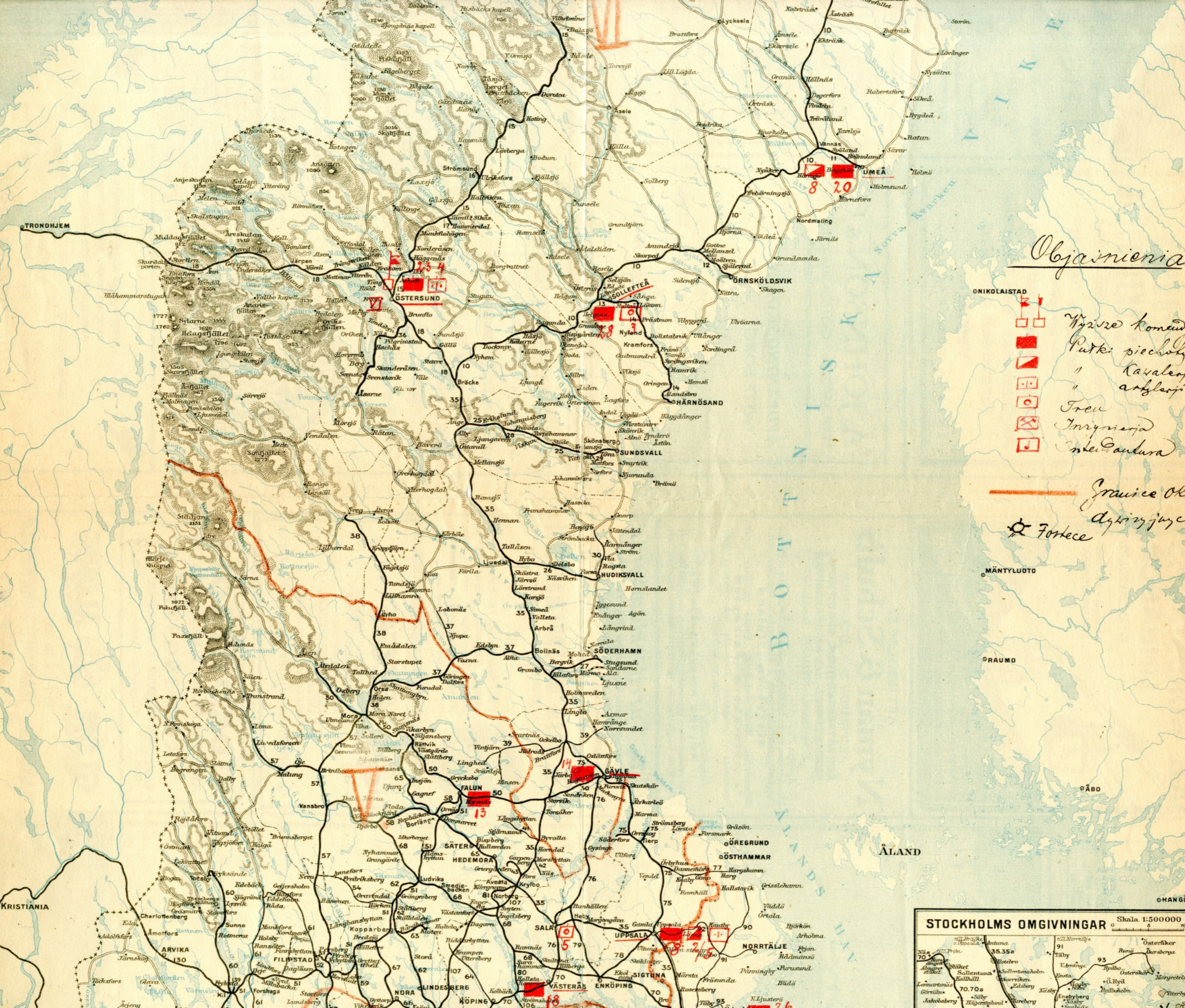
A
T
L
A

VII

BRAHESTAD

Objasnieria

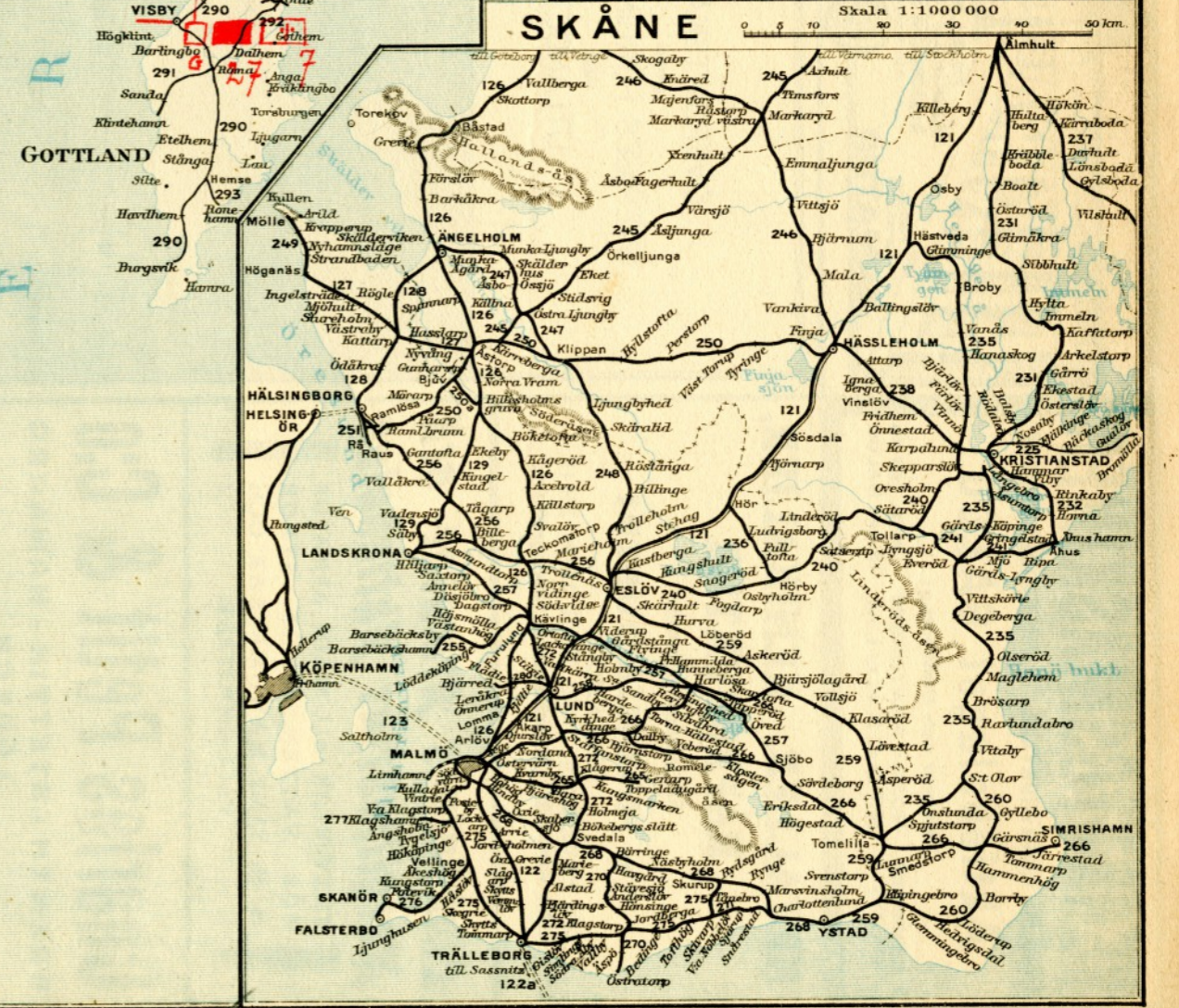
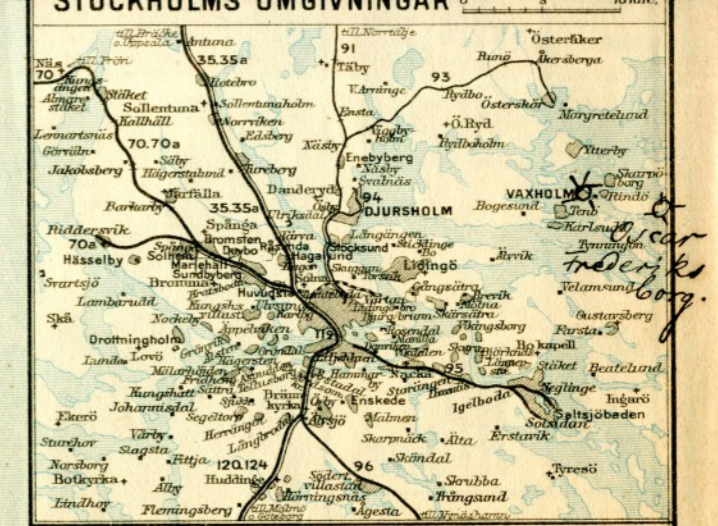
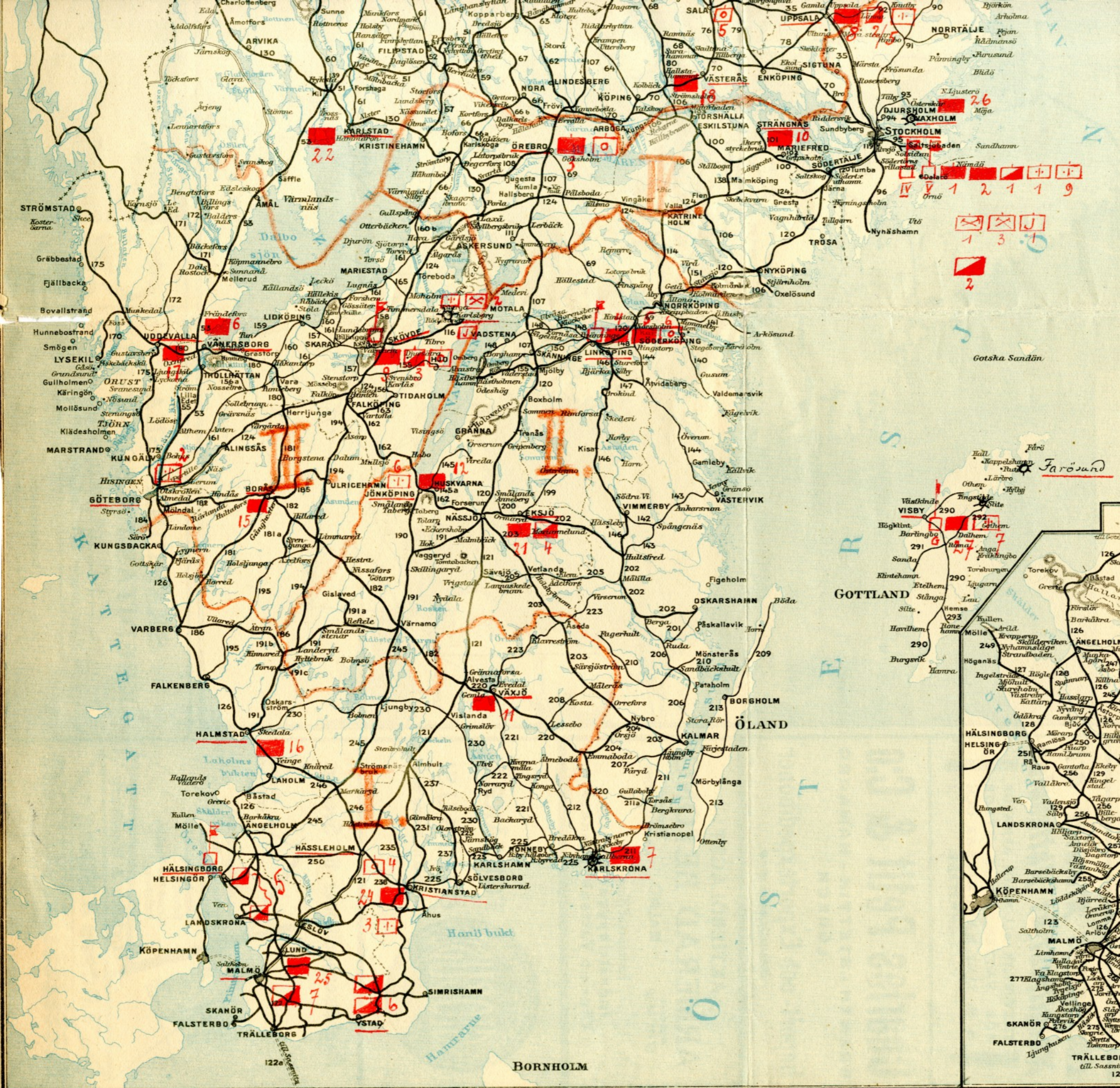
- ONIKOLAISTAD
- 1. *Nyise komandy*
  - 2. *Putek piechoty*
  - 3. *Kavalerij*
  - 4. *artyleryj*
  - 5. *Fren*
  - 6. *Inzynierja*
  - 7. *med. aidura*

 Granice Okręgow
 Fortyce

STOCKHOLMS OMGIVNINGAR Skala 1:500000

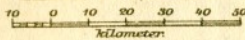

SVERIGES KOMMUNIKATIONER.

Järnvägskarta över Sverige.

Skala 1 : 2,000,000

- STÄDER
- Köpinger och municipalsamhällen
- Köpinger och municipalsamhällen vid järnväg
- Bollnäs
- Övriga orter
- Normalspårig
- Station " dubbelspår } järnväg, annonserad i Sveriges kommunikationer
- Station " Smalspårig
- Station " dubbelspår } järnväg, icke annonserad i Sveriges kommunikationer
- Normalspårig } järnväg, icke annonserad i Sveriges kommunikationer
- Smalspårig
- Ångfärjled
- Ångbåtsled
- Viktigare landsvägar
- Viktigare röttervägar
- Viktigare gång- eller roddvägar
- +++++ Riksgräns
- Landskapsgräns
- Länsgrens

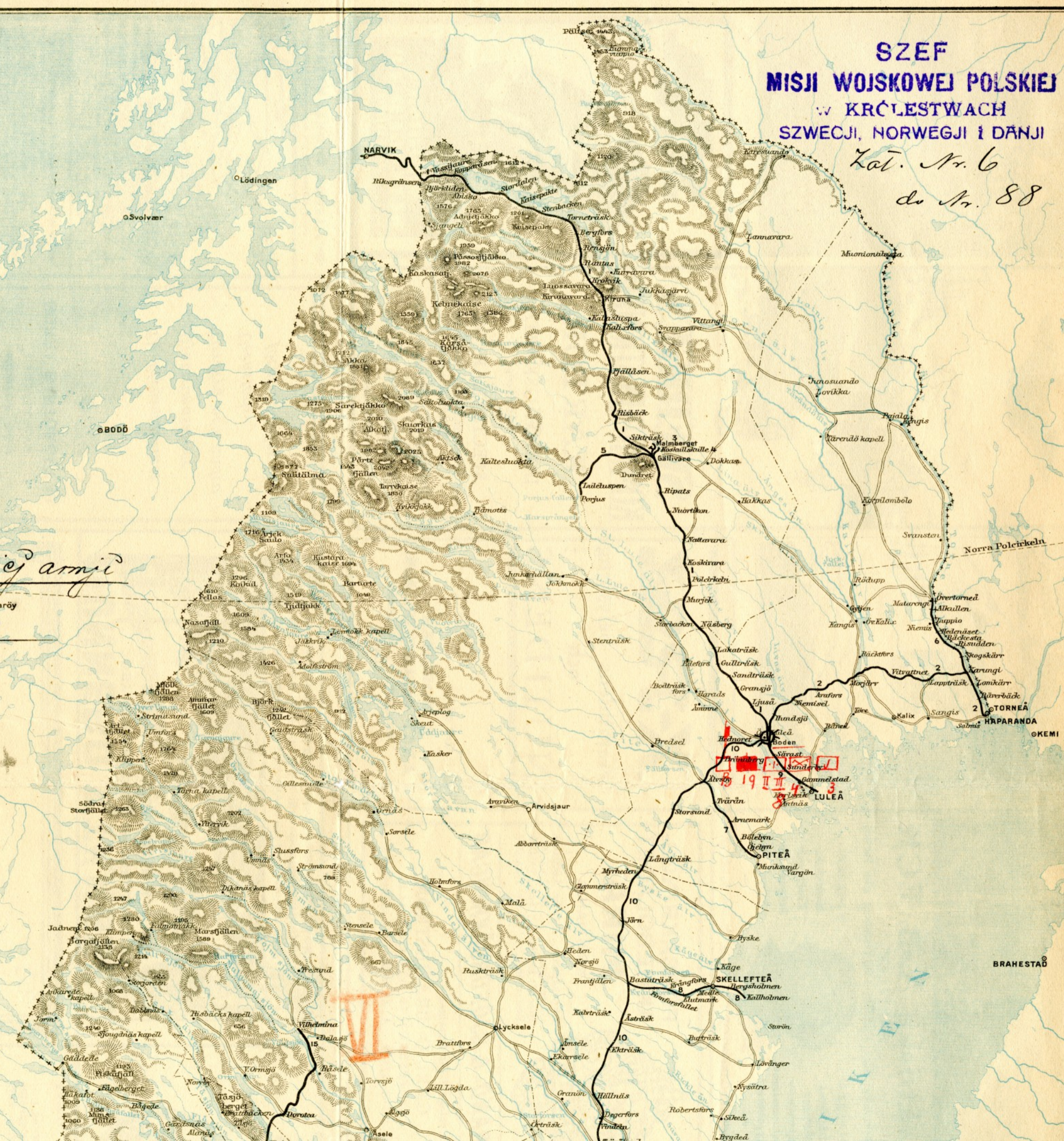
Namnen å kartan hänvisa till tabellernas nummer.

SZEF
MISJI WOJSKOWEJ POLSKIEJ
W KRÓLESTWACH
SZWECJI, NORWEGJI I DĄNJI

Zat. Nr. 6
do Nr. 88

Dyslokacja szwedzkiej armii

w roku 1919

A
T
I
L
A

I
K
E

VERKTYGSMASKINER

MODERN KONSTRUKTION. PRECISIONSARBETE.

Aktiebolaget GALCO

Kontor och Utställning:
R. T. HAMBROF NORRA BANTORGET A. T. 267 76
GALCO STOCKHOLM. Tel.-nr: GALCO

METALLER, KEMIKALIER, RÅPRODUKTER

för samtliga industrier.
A/B MALMINDUSTRI
STOCKHOLM
Riks 230 00, 230 01, 230 02, 230 03, 230 04, 224 13.
Allm. 605, 625. Telegrafadress: "MALMINDUSTRI"

Lindöpings Armatur- och Metallfabriks Aktiebolag

TILLVERKAR ALL SLAGS ARMATUR
FÖR VATTEN, ÅNGA, SYROR
M. M. SAMT MANOMETRAR OCH
VACUUMMETRAR. ::

Charles Petit & Co

BREMEN - STETTIN - HAMBURG
LÜBECK

Import- och Exportexpeditioner
GRUNDLAGD 1846.

AKTIEBOLAGET ARMERAD BETONG

Rikstelefon: 65 80, 66 10
Malmö ARMERADBETONG

Entreprenörfirma för
Industribyggnader samt
Väg- och Vattenbyggnader

FÖRSÄKRA I GLOBUS!

Riks & Sthlms Tel.: Kommunstyrelsen "Globus"

Ångbåtsexpeditioner till Sverige.

Firman
grundlagd
1865.

Kommissionärer för
Stockholms Rederi-
Aktiebolag Svea
Hollands Ångbåts Ak-
tiebolag
Malmö Nya Ångbåts-
Aktiebolag

Speditörer:
PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Lybeck & Hamburg
Lüders & Stange

ELEKTROARBEIDSBYGGNAD & CO

Malmö och prisbillig
ARMATUR

Alle slags
**INSTALLATIONS-
MATERIAL**

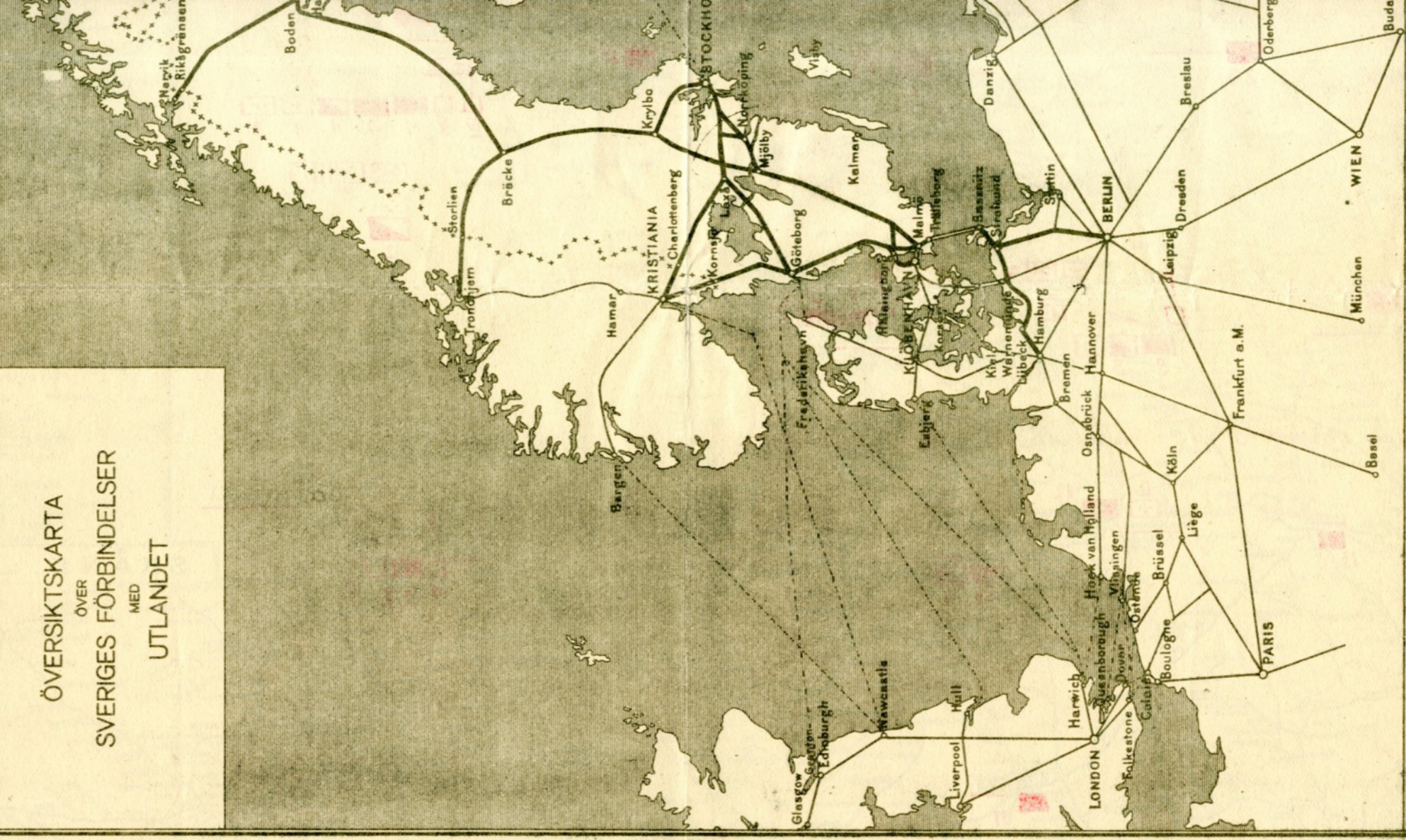
MALMÖ
STOCKHOLM - GÖTEBORG
ELEKTRISKA MOTORER
ALLA STORLEKAR

G. & L. I. I.
AKTIE
M A
Förenigt

Telegrafadress:
"BEIJER"

Stenkol, alla slag
Briketter
Koks, krossad & okrossad
Tackjärn
Ralls
Valstråd
Rör
Stål

ÖVERSIKTSKARTA
ÖVER
SVERIGES FÖRBINDELSER
MED
UTLANDET

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

Ägna fonder Kr. 155.500.000.—

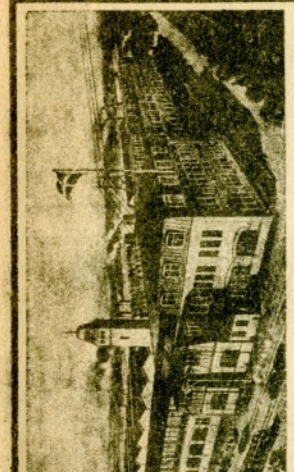
TELEGRAMADRESS:
KREDITBOLAGET

Kamerer
FRAMKA
Stöltens

Katala

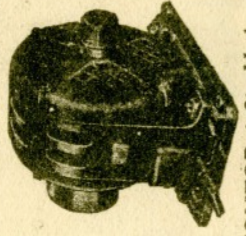

ska A.B. ECK

PARTILLE

r.: ECKMOTOR, Göteborg eller Partille

UTFÖRA:
Elektriska
Kraft- och
Belysnings-
anläggningar.

ONTOR i Stockholm, Malmö, Sundsvall.

FÖRSÄKRINGS- AKTIEBOLAGET

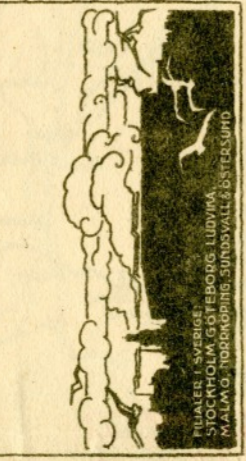
MIRA

KRISTIANIA

Aktiekapital ..... kr. 5,000,000.
Garantifond ..... kr. 2,500,000.
Inbetalt kapital..... kr. 2,500,000.
Reservfond..... ca kr. 1,000,000.

& SJÖFÖRSÄKRINGAR

ir Sverige:
O. BRÄNDSTRÖM
BRON 10, STOCKHOLM
552. A. T. 86 58. Tel.-adress: MIRA.

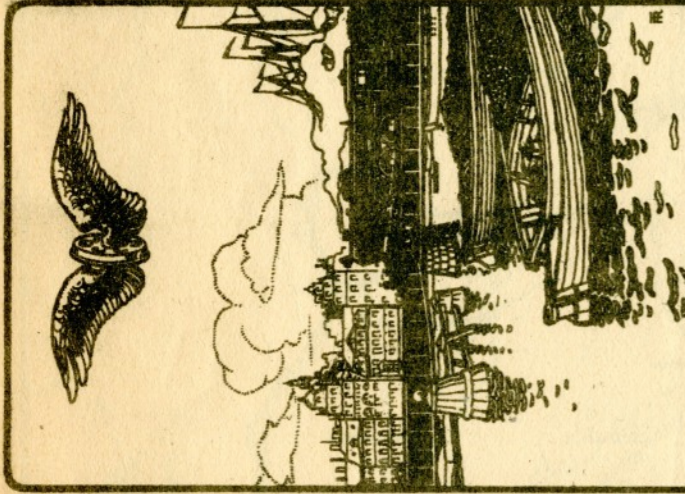

PLÅTER SVENSKA
ELECTRICITÄT
MÅLNING
MÅLNING
MÅLNING

X-Ray

Framtidens belysning
och
NUTIDENS

Skrif till
**NORDISKA
X-RAY REFLEKTOR A.-B.**
STOCKHOLM · GÖTEBORG
MALMÖ

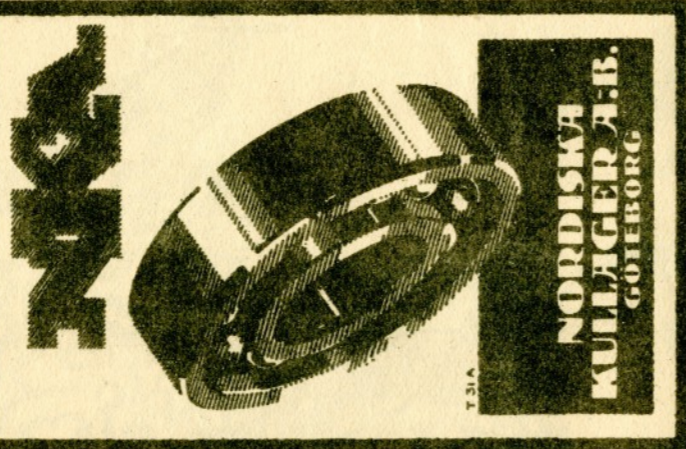

SVERIGES KOMMUNIKATIONER

KARTOR
JÄRNVÄGSKARTA
över Sverige.
SPECIALKARTOR
med järnvägarne invid Stockholm och
Göteborg samt
SPECIALKARTA över Skåne.
ÖVERSIKTSKARTA
över Sveriges förbindelser med utlandet.

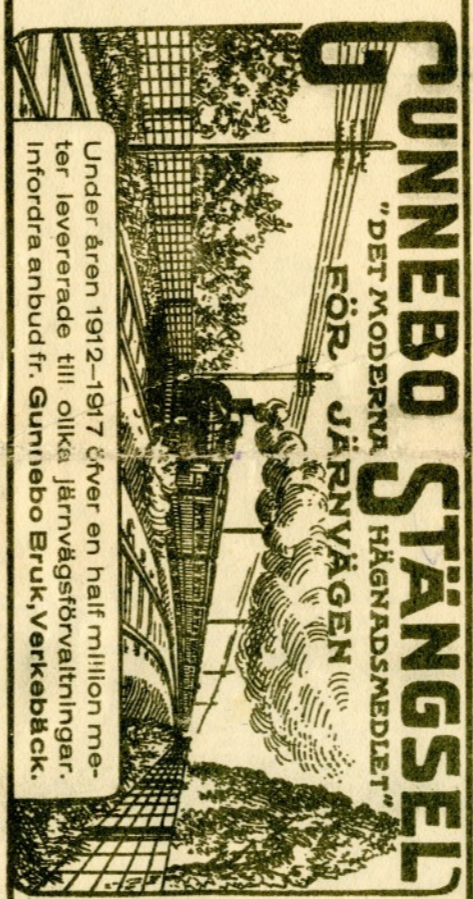

SVENSKA METALLVERKEN
VÄSTERÅS
RILALERT · STOCKHOLM · GÖTEBORG · OCH · MALMÖ
ALLA SLAGS HALV- OCH HELFABRIKAT
KOPPAR
MASSINIG
ALUMINIUM
ZINKOCENBLY
M.F. METALLER
HAUSERAMMUNITION
LOKOMOTIVELDSTADER
RAMME TALLER

NORDISKA KULLAGER A.B.

GÖTEBORG

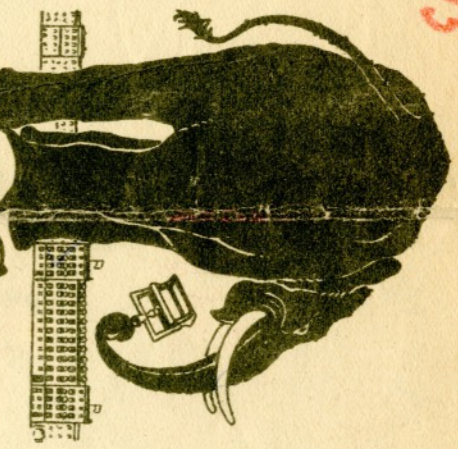

GUNNEBO STÄNGSEL

"DET MODERNA
FÖR JÄRNVÄGEN
HÄGNADSMEDLET"

Under åren 1912-1917 öfver en half million meter levererade till olika järnvägsförvaltningar. Infordra anbud fr. Gunnebo Bruk, Verkeböck.

Central- fryckeriets Stämpelar

16923/85

554

AKTIEBOLAGET
A. BONTHRON
STOCKHOLM

KONTOR OCH
UTSTALLNING
NORRA BANTORGET 18.

Verktygsmaskiner
Gjuterimaskiner
Verktyg och andra
Verkstads-
föremådenheter.

Tomter vid Borensberg
III savi

ELEKTRICITET! VATTENLEDNING!
HARLIGT OCH VÄLBELÄGNA
VILLA-, INDUSTRI- OCH EGNAREMS-
TOMTER INTILL MOTALA STRÖM OCH
GÖTA KANAL.

Järnvägs- och Kanalstation i områdets omedelbara
närhet. Brott en tim. och 15 min. järnvägsresa från
Lindköping och 1 tim. och 22 min. från Motala. Elektr.
kraft för ljus och motorer finnes att tillgå på förmån-
liga villkor. Vatten- och kloskledningar
Varm- och kallbad samt elektr. ljusbad till billiga
priser. Billig arbetarkvart på platsen. God tillförlit-
Bank-, post- och telefonstation. Rikt tillförlit-
jakt och fisk. Friskt ligg, områdets högsta punkt 44
meter över den väckres sjön Boren.
Svaret på tillfrågade tomter för upprärande av egna
sommarvillor.

Utgåfrågans meddelanden och upplysningar ges från
MOTALA STRÖMS KRAFT A.-B.

RYDHOLMS FOGFRIA
**KRON-
GOLV**

Kvalité N:1
efter lokals
ändamål o. art
Underlags-
massa för tr.-
parkett

Ⓜ I Ⓜ III
Ⓜ II Ⓜ IV

Grundat 1808
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Telefoter:
R. 6280 A. 2777

A.-B. ADOLF RYDHOLM
(f. d. CIVILINGENJÖR ADOLF RYDHOLM)
JAKOBSBERGSGATAN 26. STHLM

Basta, mest
allstarke och
erkända golv

MASKINER
PRECISIONSARBETE.
et GALCO
HOLM. Tel.-nr.: GALCO

KEMIKALIER,
DUKTER
industrier:
INDUSTRI
HOLM
02, 230 03, 230 04, 224 13.
Adress: "MALMINDUSTRI"

Armatur- och
Årtiebolag
SLAGS ARMATUR
ÅNGA, SYROR
NOMETRAR OCH
AMETRAR.
::

Petit & Co
STIN - HAMBURG
BECK
portexpeditioner
LAGD 1849.

BOLAGET
D BETONG
ALMÖ
Telegramadr.:
ARMERADBETONG
enörfirma för
byggnader samt
ttenbyggnader

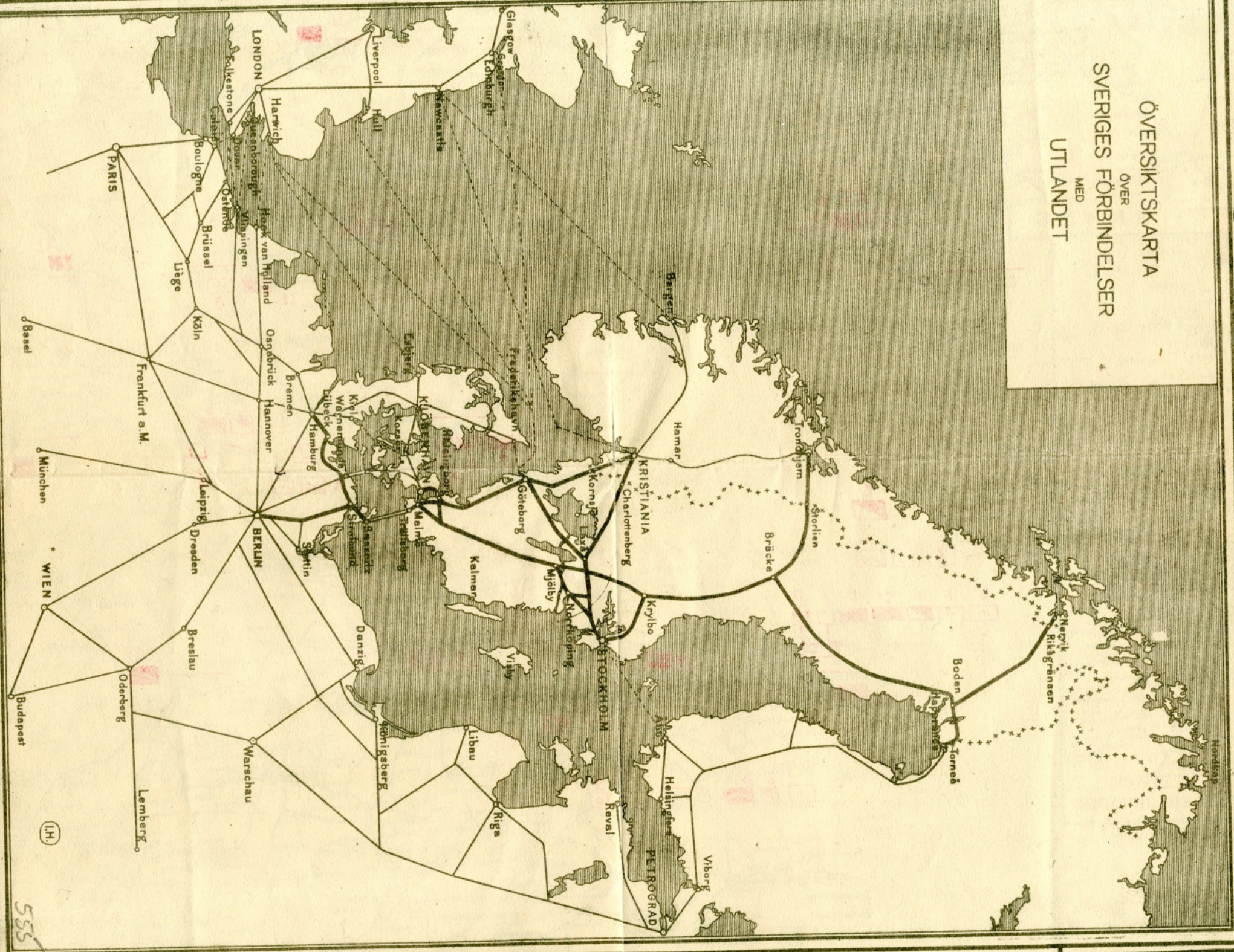
FÖRSÄKRA
GLOBUSI
Rita & Sjöstr. Tel.: Kammarv. "Thibur"

tioner till Sverige.
Firman
grundlagd
1865.
Kommissionärer för
Stockholms Rederi-
Aktiebolag Suez
Hollands Angbåts Ak-
tiebolag
Malms Nya Angbåts-
Aktiebolag

ys & Stange
ybeck & Hamburg

ELEKTRO-ARMATUR
Malmö
STOCKHOLM - GÖTEBORG
ELEKTRISKA MOTORER
ALLA STORLEKAR
INSTALLATIONS-
MATERIAL

ÖVERSIKTSKARTA
ÖVER
SVERIGES FÖRBINDELSER
MED
UTLANDET

G. & L. BEIJER
AKTIEBOLAG
M A L M Ö
Firman grundlagd
i Malmö 1866

Telegrafadress:
"BEIJER"

Förstilla i parti:
Stenkol, alla slag
Briketter
Koks, krossad & okrossad
Tackjärn
Ralls
Välströad
Rör
Stål

Sidngjällm
Järn- & stålprofiler
Gros-, medel- & tunnplåt
Fartygs- & ångpannematerial
Kall- & varmvätsad bandjärn
Bländragnet järn & stål
Komprimerad material
Galvaniserad material

SKANDINAVISKA
KREDITAKTIEBOLAGET
Gyna fonder Skr. 155.500.000.—
TELEGRAMADRESS:
KREDITBOLAGET

Kameror! Material!
FRAMKALLARI KOPIERARI
Stöltens Goto-Ständelsbus
MALMÖ
Katalog gratis och franko

A.B. NORRI
YTTRE
& INRE
TRANSPORT-
ANORDNINGAR
LINBANOR, KABEL-
KRANAR, KABELL

Nyman
AKTIE
SKEPPSBRON 2
ANGBÅTS EXPEDITION
BEFRAKTINGS-
Telegramadr.: N

Agentur för:
Stockholms Rederiaktiebo
Angfartygsaktiebolagets
Stockholm
Stockholms Rederiaktiebo
Stockholm
Stockholm—Köpenhamn—
hamnar
Generalagentur för:
Norska Am
Direkt passagerare o. godstrafik
OBS! Från Bergen kortaste!

A.-B. Turis
mottager annonser till
Rikstel. 75 52. " " " "
Gula Brogatan 32.

A.-B. JÄRN-00
OR
Telefon 29 28

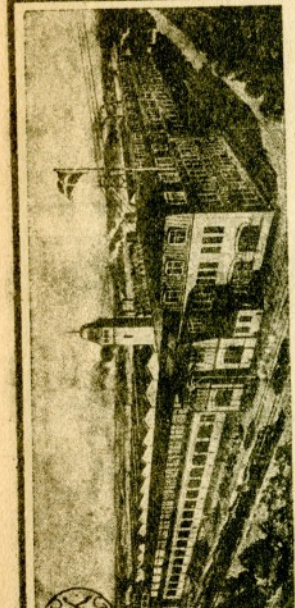
Köpa
Räls,
vagnar
siner,
Motorer

TIDKO
ARBETARE-KO
ARVID
Rikstel. BRUNKEBBER
34 95
Telegr

FRIKTIG
FRIKTIG
— SEPARA KRAFT
KABELL
KABELL
— FÖR UPPTILL
A/B LINKÖPINGS G
SPB

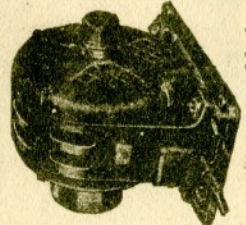
GLÖM
vid
MASKINER & M
att för
A.B. SIGFR
GÖTEBORG

Elektriska A. B. ECK

PARTILLE
och telegr.-adr.: ECKMOTOR, Göteborg eller Partille

UTFORA:

- Elektriska
- Kraft- och
- Belysnings-
- anläggnings-

LLVERKA:

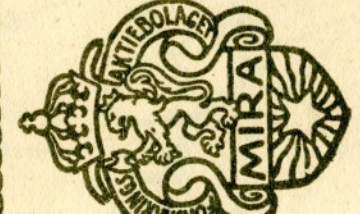
- Elektriska
- Motorer
- generatorer
- transformatorer
- apparater
- etc.

DELNINGSKONTOR i Stockholm, Malmö, Sundsvall.

FÖRSÄKRINGS- AKTIEBOLAGET

MIRA
KRISTIANIA

Aktiekapital ..... kr. 5,000,000.
Garantifond ..... kr. 2,500,000.
Inbetalt kapital..... kr. 2,500,000.
Reservfond..... ca kr. 1,000,000.

BRAND- & SJÖFÖRSÄKRINGAR

Generallagent för Sverige:
CARL O. BRÄNDSTRÖM
SKEPPSBRON 10, STOCKHOLM
T. 173 58, 173 52. A. T. 86 58. Tel.-adress: MIRA.

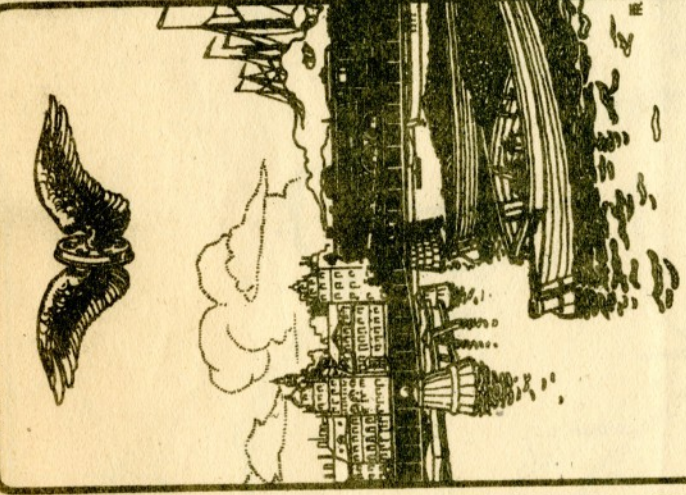

**ALLMÄNNANNA
SVENSKA
ELEKTRISKA
Å VÄSTERÅS B**

X-RAY

Framtidens belysning
och
NUTIDENS

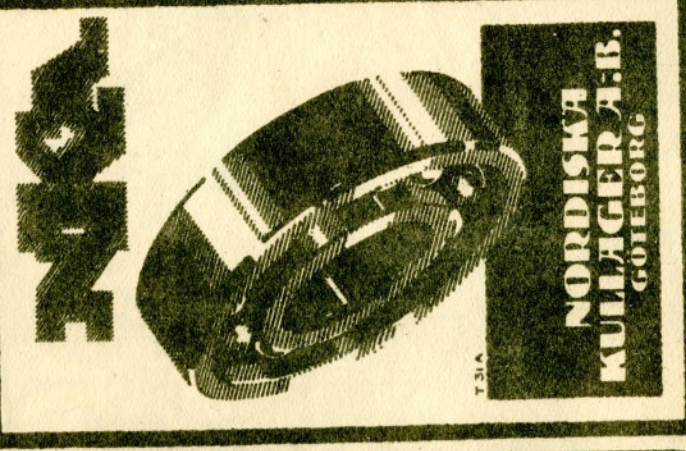
Skrif till
**NORDISKA
XRAY REFLEKTOR A.-B.**
STOCKHOLM, GÖTEBORG
MALMÖ

SVERIGES KOMMUNIKATIONER

KARTOR
JÄRNVÄGSKARTA
över Sverige.
SPECIALKARTOR
med järnvägarna invid Stockholm och
Göteborg samt
SPECIALKARTA över Skåne.
ÖVERSIKTSKARTA
över Sveriges förbindelser med utlandet.

SVENSKA METALLVERKEN
VÄSTERÅS
ALLA SLAGS HALV- OCH HELFABRIKAT
KOPPAR
MASSING
ALUMINIUM
ZINKOCHBLEI
MFL. METALLER
HAUSERAMMUNITION
LOKOMOTIVELDSTÄDER
RAMMETALLER

**NORDISKA
KULLAGER-Å.B.**
GÖTEBORG

GUNNEBO STÄNGSEL

"DET MODERNA
FÖR JÄRNVÄGEN"
HÄGNADSMEDLET"
Under åren 1912-1917 öfver en half miljon meter levererades till olika järnvägsförvaltningar. Infordra anbud fr. Gunnebo Bruk, Verkeback.

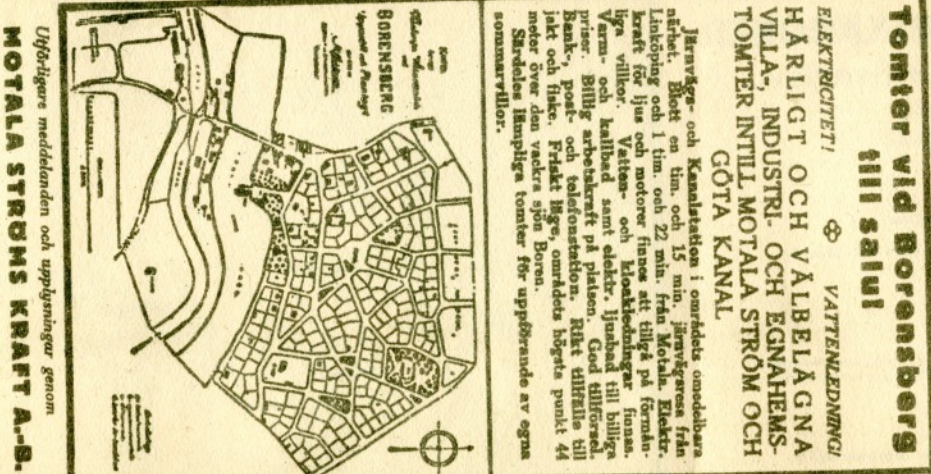
Central- fryckeriets Stämpplar

Bas 1
Bas 2
Bas 3
Bas 4
Bas 5
Bas 6
Bas 7
Bas 8
Bas 9
Bas 10
Bas 11
Bas 12
Bas 13
Bas 14
Bas 15
Bas 16
Bas 17
Bas 18
Bas 19
Bas 20

FÖRS
vid försändning
lika stor vikt
stölades, i alla
da startvikt be
och stöld är i
**JÄRNVÄGSS
FÖRSÄKR**
har af denna
och bör all
till befor
Ring (eller
hufvudkonto
i Stockho
Agenter an

**RIKSTE
ALLM. I
KARTEN**

**AKTIEBOLAGET
A. BONTHRON**
STOCKHOLM
KONTOR OCH
UTSTALLNING
NORRA BANTORGET 18.
Verktygsmaskiner
Gjuterimaskiner
Verktyg och andra
förnödensfeter.

Utgåfriges meddelanden och uppläggningar genom
MOTALA STRÖMS KRAFT A.-B.

**RYDHOOLMS FOGFRIA
KRON-
GOLV**
Kvalité Nr 1
efter lokalsens
ändamål o. art
Underlags-
massa för vit-
parkett
I
II
III
IV

A.-B. ADOLF RYDHOOLM
(f. d. CIVILINGENJÖR ADOLF RYDHOOLM)
JAKOBSBERGSGATAN 26. STHLM
Telefoner:
R. 6280 A. 2777
Gründet 1866
**INSTITUTE
ARCHIVES**
New York

Besta mest
alltstarke och
erkända golv

WAGG
God
U